

Profil praktyczny

Raport zespołu oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej

Nazwa kierunku studiów: **leśnictwo**

Nazwa i siedziba uczelni prowadzącej kierunek:

Uniwersytet Łódzki, Filia w Tomaszowie Mazowieckim

Data przeprowadzenia wizytacji: **1-2 lutego 2021 r.**

Warszawa, 2021

Spis treści

1. Informacja o wizytacji i jej przebiegu	4
1.1. Skład zespołu oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej	4
1.2. Informacja o przebiegu oceny	4
2. Podstawowe informacje o ocenianym kierunku i programie studiów	5
3. Opis spełnienia szczegółowych kryteriów oceny programowej i standardów jakości kształcenia	6
Kryterium 1. Konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się	6
Kryterium 2. Realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się	8
Kryterium 3. Przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie	22
Kryterium 4. Kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry	26
Kryterium 5. Infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie	2 Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Kryterium 6. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku	33
Kryterium 7. Warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku	36
Kryterium 8. Wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia	38
Kryterium 9. Publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiąganych rezultatach	40
Kryterium 10. Polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów	42
4. Ocena dostosowania się uczelni do zaleceń o charakterze naprawczym sformułowanych w uzasadnieniu uchwały Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (w porządku wg poszczególnych zaleceń)	44
Załącznik nr 1. Podstawa prawna oceny jakości kształcenia	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Załącznik nr 2. Szczegółowy harmonogram przeprowadzonej wizytacji uwzględniający podział zadań pomiędzy członków zespołu oceniającego	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Załącznik nr 3. Ocena wybranych prac etapowych i dyplomowych	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.

Część I - ocena losowo wybranych prac etapowych _____ **Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.**

Część II - ocena losowo wybranych prac dyplomowych _____ **Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.**

Załącznik nr 4. Wykaz zajęć/grup zajęć, których obsada zajęć jest nieprawidłowa **Błąd!** **Nie zdefiniowano zakładki.**

Załącznik nr 5. Informacja o hospitowanych zajęciach/grupach zajęć i ich ocena _____ 69

1. Informacja o wizytacji i jej przebiegu

1.1. Skład zespołu oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej

Przewodniczący prof. dr hab. inż. Krzysztof Pulikowski, ekspert PKA

członkowie:

1. prof. dr hab. inż. Jerzy Skrzyszewski, ekspert PKA
2. prof. dr hab. inż. Andrzej Czerniak, ekspert PKA
3. Robert Krzyszcza, ekspert PKA ds. pracodawców
3. Jakub Kalinowski, ekspert PKA ds. studenckich
4. mgr Agnieszka Socha-Woźniak, sekretarz zespołu oceniającego

1.2. Informacja o przebiegu oceny

Ocena jakości kształcenia na kierunku leśnictwo prowadzonym w Uniwersytecie Łódzkim (w filii w Tomaszowie Mazowieckim) została przeprowadzona z inicjatywy Polskiej Komisji Akredytacyjnej w ramach harmonogramu prac określonych przez Komisję na rok akademicki 2019/2020. Była to pierwsza wizytacja na tym kierunku. Wizytacja została przeprowadzona zdalnie, zgodnie z obowiązującą procedurą oceny programowej przeprowadzanej zdalnie.

Zespół oceniający zapoznał się z raportem samooceny przekazanym przez Władze Uczelni. Wizytacja rozpoczęła się od spotkania z Władzami Uczelni, a dalszy jej przebieg odbywał się zgodnie z ustalonym wcześniej harmonogramem. W trakcie wizytacji przeprowadzono spotkania z zespołem przygotowującym raport samooceny, osobami odpowiedzialnymi za doskonalenie jakości na ocenianym kierunku, funkcjonowanie wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia oraz publiczny dostęp do informacji o programie studiów, przedstawicielami otoczenia społeczno-gospodarczego, studentami oraz nauczycielami akademickimi. Ponadto przeprowadzono hospitację zajęć dydaktycznych, dokonano oceny losowo wybranych prac dyplomowych, a także przeglądu bazy dydaktycznej wykorzystywanej w procesie kształcenia. Przed zakończeniem wizytacji sformułowano wstępne wnioski, o których Przewodniczący zespołu oceniającego oraz współpracujący z nim eksperci poinformowali Władze Uczelni na spotkaniu podsumowującym.

Podstawa prawna oceny została określona w Załączniku nr 1, a szczegółowy harmonogram wizytacji, uwzględniający podział zadań pomiędzy członków zespołu oceniającego, w Załączniku nr 2.

2. Podstawowe informacje o ocenianym kierunku i programie studiów

Nazwa kierunku studiów	leśnictwo	
Poziom studiów (studia I stopnia/studia II stopnia/jednolite studia magisterskie)	studia I stopnia	
Profil studiów	praktyczny	
Forma studiów (stacjonarne/niestacjonarne)	stacjonarne/niestacjonarne	
Nazwa dyscypliny, do której został przyporządkowany kierunek ^{1,2}	nauki leśne	
Liczba semestrów i liczba punktów ECTS konieczna do ukończenia studiów na danym poziomie określona w programie studiów	studia stacjonarne 7 sem., 210 ECTS studia niestacjonarne 8 sem., 216 ECTS	
Wymiar praktyk zawodowych /liczba punktów ECTS przyporządkowanych praktykom zawodowym (jeżeli program kształcenia na tych studiach przewiduje praktyki)	studia stacjonarne 960 godz., 16 ECTS studia niestacjonarne 960 sem., 15 ECTS	
Specjalności / specjalizacje realizowane w ramach kierunku studiów	hodowla lasu, ochrona lasu	
Tytuł zawodowy nadawany absolwentom	inżynier	
	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
Liczba studentów kierunku	76	114
Liczba godzin zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów	2 177	1 272
Liczba punktów ECTS objętych programem studiów uzyskiwana w ramach zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów	183	185
Łączna liczba punktów ECTS przyporządkowana zajęciom kształtującym umiejętności praktyczne	165	131
Liczba punktów ECTS objętych programem studiów uzyskiwana w ramach zajęć do wyboru	62	68

¹W przypadku przyporządkowania kierunku studiów do więcej niż 1 dyscypliny - nazwa dyscypliny wiodącej, w ramach której uzyskiwana jest ponad połowa efektów uczenia się oraz nazwy pozostałych dyscyplin wraz z określeniem procentowego udziału liczby punktów ECTS dla dyscypliny wiodącej oraz pozostałych dyscyplin w ogólnej liczbie punktów ECTS wymaganej do ukończenia studiów na kierunku

² Nazwy dyscyplin należy podać zgodnie z rozporządzeniem MNiSW z dnia 20 września 2018 r. w sprawie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych oraz dyscyplin artystycznych (Dz.U. 2018 poz. 1818).

3. Opis spełnienia szczegółowych kryteriów oceny programowej i standardów jakości kształcenia

Kryterium 1. Konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 1

W strategii Uniwersytetu Łódzkiego, w części dotyczące wizji rozwoju wymienia się, że „Uniwersytet Łódzki będzie jedną z najlepszych w Polsce oraz liczącą się w Europie multidyscyplinarną uczelnią akademicką, reprezentującą doskonałość naukową i dydaktyczną.” W zakresie Strategii oferty edukacyjnej i jakości kształcenia, w Celu operacyjnym 2.2, Uczelnia deklaruje – „stałe doskonalenie systemu pozwalającego na ciągłe dostosowywanie oferty edukacyjnej do zmieniających się wymogów rynku pracy” i w tym punkcie - tworzenie programów kierunków we współpracy z praktyką gospodarczą, a także zwiększenie atrakcyjności oferty programowej UŁ poprzez dostosowanie oferty kierunków do zapotrzebowania otoczenia. Wyrazem deklarowanej multidyscyplinarności i otwartości na potrzeby otoczenia było powołanie od roku akademickiego 1998/99 Filii UŁ w Tomaszowie Mazowieckim, gdzie prowadzone są między innymi studia na kierunku leśnictwo. W wymienionym zakresie (multidyscyplinarności i otwartości na potrzeby otoczenia) kierunek leśnictwo jest zgodny ze strategią UŁ. W analizie SWOT, zamieszczonej w Raporcie Samooceny, wymienia się jednak jako słabą stronę czynników wewnętrznych „Niewystarczające zdolności lobbowania w decydenckim otoczeniu akademickim Uniwersytetu Łódzkiego.” co świadczy, że Uczelnia nie dostrzega szansy rozwoju w działalności swojej filii w Tomaszowie Mazowieckim.

Rada Wydziału Filii Uniwersytetu Łódzkiego w Tomaszowie Mazowieckim podjęła uchwałę (nr 2 z dnia 29.05.2020 r.) o przyjęciu Strategii Rozwoju Filii Uniwersytetu Łódzkiego w Tomaszowie Mazowieckim na lata 2020-2024. Strategia opracowana została w oparciu o „Strategię Uniwersytetu Łódzkiego”, „Strategię rozwoju miasta Tomaszowa Mazowieckiego na lata 2015-2020”, „Rekomendacje i wnioski z prac Zespołu ds. Filii UŁ w Tomaszowie Mazowieckim”. Do współpracy przy tworzeniu dokumentów zaproszono jednego z dyrektorów Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych. W wizji i misji filii wymienia się: nakierowanie na zaspokojenie potrzeb edukacyjnych społeczności lokalnej; powinna odpowiadać specyficznym potrzebom mieszkańców obszarów pozametropolitalnych poszukujących możliwości zdobycia lub uzupełnienia wykształcenia o charakterze praktycznym; poprzez doskonałość dydaktyczną powinna oferować swoim studentom szanse osiągnięcia osobistego sukcesu zawodowego. Podkreśla się potrzebę promocji wartości istotnych dla Uniwersytetu: poczucia wspólnoty, otwartości, wolności, innowacyjności, odpowiedzialności i profesjonalizmu i w tym zakresie wpisuje się w misję Uniwersytetu Łódzkiego. W Strategii Filii zwraca się uwagę między innymi na: konieczność powołania II stopnia studiów na kierunku leśnictwo; niezbędność wprowadzenia korekt w programach kształcenia związanych z dostosowaniem do wymagań współczesnego rynku pracy; oszacowanie, że w Katedrze Nauk Leśnych powinny zostać stworzone, co najmniej 2 etaty starszych wykładowców. Koncepcja i cele kształcenia na kierunku leśnictwo są zbieżne ze Strategią rozwoju Filii. Są wyraźnie skoncentrowane na potrzebach najbliższego otoczenia społeczno-gospodarczego o czym świadczy wpisana w koncepcję współpraca z lokalną administracją państwową, instytucjami związanymi z ochroną środowiska a przede wszystkim nadleśnictwami. Aktualnie istnieje współpraca z Państwowym Gospodarstwem Leśnym – Lasy Państwowe (PGL LP). Koncepcja i cele kształcenia kierunku leśnictwo mieszczą się w dyscyplinie nauki leśne, do której kierunek został przyporządkowany i uwzględniają postęp w obszarze leśnictwa oraz odpowiadają roli jaką uczelnia określiła dla siebie w regionie.

W 2016 r. przy ówczesnym Instytucie Nauk Leśnych (jednostka odpowiedzialna za prowadzenie kierunku leśnictwo) powołano Radę Konsultacyjno-Doradczą (zwaną dalej Radą K-D) koncepcję i opracowano programy studiów stacjonarnych i niestacjonarnych I stopnia kierunku leśnictwo o profilu praktycznym. W skład Rady wchodzi przedstawiciele PGL Lasy Państwowe oraz zakładu przetwórstwa drewna. Władze deklarują, że przy współpracy z przedstawicielami Rady Konsultacyjno-Doradczej zredagowano Zasady odbywania praktyk zawodowych na kierunku leśnictwo. Opinie, wypowiedzi i deklaracje członków Rady K-D w zakresie tworzenia i doskonalenia programu studiów w celu poprawy efektów uczenia się były na bieżąco wykorzystywane w procesie dydaktycznym. Nie mniej cenne były również deklaracje przedstawicieli gospodarstw leśnych i przemysłów powiązanych z leśnictwem w zakresie zwiększania możliwości odbywania praktyk zawodowych oraz zatrudnienia w tych jednostkach gospodarczych. Posiedzenia Rady K-D nie były niestety protokołowane i nie posiada ona formalnym ram funkcjonowania. Zaleca się wprowadzenie obowiązku protokołowanie posiedzeń ciał kolegialnych związanych z procesem kształcenia co umożliwi wykorzystanie przyjętych ustaleń nie tylko na bieżąco ale również w przyszłości. W materiałach przedstawionych do oceny zamieszczono opinie o programie studiów: Samorządu studenckiego, Dyrektora Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych, Nadleśniczego. Interesariusze zewnętrzni (pracownicy PGL LP), podczas spotkania z zespołem oceniającym wyrazili zainteresowanie stopniem wdrożenia sugerowanych przez nich rozwiązań.

Kierunkowe efekty uczenia się oraz efekty uczenia się dla zajęć i grup zajęć są zgodne z koncepcją i celami kształcenia oraz profilem praktycznym. Założone efekty uczenia się są zgodne z aktualnym stanem wiedzy i jej zastosowaniami w zakresie dyscypliny nauki leśne, nie odbiegają również od praktyki i wymagań właściwych dla podstawowego pracodawcy jakim w Polsce jest przedsiębiorstwo Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe. Akcentują one umiejętności praktyczne, komunikowania się w języku obcym (na poziomie B2) i kompetencje społeczne niezbędne w działalności zawodowej leśnika w tym szczególnie świadomość misji wykonywanego zawodu oraz konieczność uwzględniania odpowiedzialności za stan środowiska przyrodniczego. Założone efekty uczenia się są możliwe do osiągnięcia i zostały sformułowane w sposób zrozumiały. Pozwalają również na stworzenie systemu ich weryfikacji. Przyjęte dla kierunku efekty uczenia się, w części dotyczącej wiedzy, nie są jednak zgodne z poziomem 6 PRK. Wszystkich efektów z zakresu wiedzy jest 19. W opisie 11 efektów określono poziom uzyskiwanej wiedzy jako podstawowy lub ogólny. W opisie pozostałych 8 efektów nie określono poziomu uzyskiwanej wiedzy. Przy czym tylko dwa pierwsze efekty można uznać za kompetencje kontekstowe (mogą być sformułowane na poziomie podstawowym), natomiast pozostałe są związane z dyscypliną leśnictwo. W opisie efektów z zakresu umiejętności pojawiają się również określenia wskazujące na tendencję do niedoprecyzowania zakresu kształcenia przez użycie określeń: potrafi rozpoznać i nazwać najważniejsze taksony, rozpoznaje podstawowe zwierzęta. Lepiej byłoby określić o jakie taksony i zwierzęta chodzi (np. związane z gospodarką leśną, ochroną przyrody itp.). W efekcie 12L-1P_K02 z zakresu kompetencji społecznych użyto określenia „posiada zdolności przywódcze” jednak nie każdy student posiada takie zdolności. Studia powinny uświadamiać jakie są cechy przywódcze i dawać wskazówki jak je kształtować. Rekomenduje się graniczenie opisu tego efektu do drugiej części zdania.

W raporcie samooceny kierunek leśnictwo został prawidłowo przyporządkowany do dyscypliny nauki leśne. W innych dostarczonych dokumentach kierunek został przyporządkowany do dyscyplin: nauki leśne 90%, nauki humanistyczne 6%, nauki społeczne 4%.

Efekty uczenia się prowadzące do uzyskania kompetencji inżynierskich są prawidłowo przypisane do kierunkowych efektów uczenia się w zakresie wiedzy: 12L-1P_W08, 12L-1P_W09, 12L-1P_W13 i 12L-

1P_W19; oraz w zakresie umiejętności: 12L-1P_U07, 12L-1P_U11, 12L-1P_U13, 12L-1P_U015 i 12L-1P_U16. Wszystkie efekty z zakresu kompetencji inżynierskich znajdują swoją reprezentację w kierunkowych efektach uczenia się. Efekty (i treści) następujących przedmiotów realizują efekty inżynierskie: *fitosocjologia leśna, gleboznawstwo leśne, geomatyka w leśnictwie, nauka o surowcu drzewnym, dendrometria, entomologia leśna, fitopatologia leśna, maszynoznawstwo leśne, typologia leśna, produktywność lasu, selekcja, nasiennictwo i szkółkarstwo, hodowla lasu, użytkowanie lasu, ochrona lasu, system informacji przestrzennej, zarządzanie lasu wielofunkcyjnego, inżynieria leśna, zarządzanie gospodarstwem leśnym*. Przedmioty te zostały prawidłowo dobrane. Na zajęcia prowadzące o uzyskania kompetencji inżynierskich składają się: wykłady (35% zajęć na stacjonarnych i 34% na niestacjonarnych), ćwiczenia laboratoryjne i projektowe (40% zajęć na stacjonarnych i 42% na niestacjonarnych) oraz ćwiczenia terenowe (25% zajęć na stacjonarnych i 24% na niestacjonarnych).

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 1 - kryterium spełnione częściowo

Uzasadnienie

Koncepcja kształcenia, cele kształcenia i efekty uczenia się wpisują się w potrzeby lokalnego rynku pracy (głównie podstawowego pracodawcy jakim jest PGL LP). Standardy jakości kształcenia w zakresie efektów uczenia się wymagają zapewnienia zgodności opisów kierunkowych efektów uczenia się z opisami 6 poziomu Polskiej Ramy Kwalifikacji. System kształcenia jest powiązany z gospodarką poprzez upracticznianie programów kształcenia we współpracy z podstawowym pracodawcą jakim jest PGL LP. Wymaga jednak sformalizowania. Publikowane programy studiów wymagają ujednolicenia.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Zalecenia

Zaleca się:

1. wprowadzenie obowiązku protokołowania posiedzeń RK-D oraz innych ciał kolegialnych związanych z procesem kształcenia, co umożliwi wykorzystanie przyjętych ustaleń nie tylko na bieżąco ale również w przyszłości;
2. dostosowanie, wymienionych w opisie stanu faktycznego, efektów uczenia się do poziomu 6 Polskiej Ramy Kwalifikacji oraz wdrożenie skutecznego narzędzia zapobiegającego nieprawidłowościom w zakresie opisu zakładanych efektów uczenia się;
3. uaktualnienie i ujednolicenie formy i treści publikowanych programów studiów.

Kryterium 2. Realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 2

Na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych obowiązuje ten sam program studiów. Przedmioty (zajęcia) w ramach planów studiów wyodrębniono prawidłowo. Zawierają typowe dla kierunku leśnictwo treści kształcenia. Treści przedmiotów są zgodne z efektami uczenia się oraz uwzględniają

wiedzę i jej zastosowania w leśnictwie oraz aktualny stan praktyki w tym obszarze działalności gospodarczej. Są kompleksowe i specyficzne dla zajęć tworzących program studiów i zapewniają uzyskanie wszystkich kierunkowych efektów uczenia się. Program studiów obu form kształcenia uwzględnia wszystkie tradycyjne treści niezbędne do wykonywania zawodu leśnika, takie jak: *hodowla, urządzenie, ochrona, użytkowanie i transport, siedliskoznawstwo, inżynieria, geodezja i technologie GIS, gospodarka łowiecka, dendrometria, nauka o produktywności, ekonomika*. Sekwencja przedmiotów jest prawidłowa. Specyfiką programu jest porównywalna liczba godzin kontaktowych przedmiotów wprowadzających i zasadniczych przedmiotów zawodowych, np. *ekologicznym podstawom hodowli lasu* przypisano 30 godzin wykładów i 30 godzin ćwiczeń a *hodowli lasu* po 24 godziny oraz 24 godziny ćwiczeń terenowych; *podstawy urządzania lasu* 15 godzin wykładów i 30 godzin ćwiczeń a *urządzaniu lasu wielofunkcyjnego* po 12 godzin oraz 24 godziny ćwiczeń terenowych. Rekomenduje się aby w procesie doskonalenia programu studiów przedmioty typowo zawodowe uzyskiwały wyraźną przewagę nad przedmiotami wprowadzającymi (podstawowymi).

Do oceny realizacji programu studiów oraz przekazania informacji z tego zakresu studentom i kandydatom na studia wykorzystuje się karty przedmiotów (sylabusy). Dla programu kierunku leśnictwo sylabusy dostępne są w USOS. Sylabusy przedmiotów dostępne w tym systemie składają się z 2 tabel. Pierwsza to Informacje ogólne, zawiera ona następujące pola: Kod przedmiotu, Nazwa przedmiotu, Jednostka, Grupy, Punkty ECTS, Język prowadzenia (tą część zawierają wszystkie przedmioty). Dalej znajdują się pola: Efekty kształcenia (w tym polu poza przedmiotowymi efektami uczenia się znajdują się zwykle realizowane kierunkowe efekty uczenia się oraz czasami kwalifikacje umożliwiające uzyskanie kompetencji inżynierskich, i tak powinno być), Forma studiów, Wymagania wstępne i Skrócony opis. Powyższa tabela jest widoczna w zdecydowanej większości przedmiotów ale nie we wszystkich i nie zawsze informacje obejmują pełen zakres). Druga tabela związana z konkretnym cyklem kształcenia zawiera pola: Okres, Typ zajęć, Koordynatorzy, Prowadzący grup, Lista studentów (te pola są obecne przy wszystkich przedmiotach). Pozostałe pola w drugiej tabeli to: Zaliczenie, Informacje dodatkowe, Metody dydaktyczne, Sposoby i kryteria oceniania, Treści kształcenia, Literatura. Niestety w część przedmiotów ostatnie wymienione pola nie są wypełnione. W zależności od przedmiotu zakres (a czasem rodzaj) wprowadzonych informacji różni się. Zaleca się dokonanie przeglądu wszystkich sylabusów celem zidentyfikowania brakujących i ich uzupełnienie. Zaleca się również ujednolicenie treści sylabusów np. przez stworzenie instrukcji i doprecyzowanie jakie informacje i w jakim zakresie powinny się znaleźć w poszczególnych polach. Można wykorzystać wzór sylabusu wskazanego Zarządzeniem nr 11 Rektora UŁ z dnia 14.11.2013 r. doprecyzowując zakres pól w USOS. Sylabusy powinny zawierać co najmniej: wymagania wstępne; przedmiotowe efekty uczenia się; odniesienie do efektów kierunkowych i inżynierskich; treści kształcenia z udziałem godzinowym i podziałem na wykłady, ćwiczenia i ćwiczenia terenowe; stosowane metody dydaktyczne (metody, środki i narzędzia dydaktyczne); metody weryfikacji i oceny stopnia osiągnięcia efektów uczenia (opanowania materiału, osiągnięcia założonych umiejętności); ustalenie punktów ECTS; warunki zaliczenia; wykaz literatury. W aktualnych sylabusach przedmiotów powszechną praktyką jest wpisywanie w polu Zaliczenie – „Ocena zgodna z regulaminem studiów”. W regulaminie studiów nie ma szczegółowych zasad weryfikacji i oceny osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się dla konkretnego przedmiotu. Jest natomiast zapis w § 40 – „Szczegółowe wymagania i tryb uzyskiwania zaliczeń oraz składania egzaminów z poszczególnych przedmiotów i zajęć składowych, a w szczególności forma zaliczenia lub egzaminu, jego zakres oraz wykaz materiałów źródłowych i podręczników niezbędnych do przygotowania się, są ustalane przez kierowników właściwych

jednostek dydaktycznych/koordynatorów przedmiotów i podawane do wiadomości studentom przez prowadzącego na pierwszych zajęciach z przedmiotu.” Obliguje to również do zamieszczenia takich informacji w sylabusach przedmiotów. Zaleca się uzupełnienie sylabusów o informacje o specyficznych zasadach/regułach zaliczenia przedmiotu. W polu Zaliczenie można wpisać jak oceniane są poszczególne formy zajęć a np. w polu Sposoby i kryteria oceniania co dokładnie student ma zrobić i jak to wpływa na ocenę końcową.

Na studiach stacjonarnych jest przedmiot *propedeutyka leśnictwa*, którego nie ma na studiach niestacjonarnych. Zasady rekrutacji na studiach niestacjonarnych umożliwiają jednak podjęcie studiów przez osoby niezwiązane z leśnictwem. Rekomenduje się wprowadzenie tego przedmiotu również na studiach niestacjonarnych.

Studenci studiów stacjonarnych posiadają w ofercie dydaktycznej przedmiot *matematyka i statystyka matematyczna*. Po zaliczeniu przedmiotu student potrafi: przeprowadzać analizę funkcji jednej zmiennej przy wykorzystaniu pojęć granicy, ciągłości i pochodnej funkcji; wyznaczać ekstrema lokalne funkcji dwóch zmiennych; rozwiązywać układy równań liniowych metodą eliminacji Gaussa; wykorzystać zasady, prawa i własności prawdopodobieństwa; wyznaczać rozkłady zmiennych losowych dyskretnych i ciągłych; charakteryzować zmienne losowe; opisywać dane eksperymentalne; interpretować dane eksperymentalne z wykorzystaniem podstawowych metod statystyki. Studenci studiów niestacjonarnych mają natomiast w planie przedmiot *matematyka*. Po zaliczeniu tego przedmiotu student: zna wzory i własności funkcji elementarnych oraz wykresy tych funkcji, metody rozwiązywania układów równań; potrafi posługiwać się pojęciem funkcji, potrafi narysować wykres funkcji zbudowanych na bazie funkcji elementarnych, potrafi rozwiązywać układy równań liniowych; potrafi posługiwać się metodami matematycznymi w naukach leśnych; potrafi formułować i stosować modele matematyczne; potrafi samodzielnie zdobywać i doskonalić wiedzę oraz umiejętności profesjonalne i badawcze. Efekty uczenia się zakładane dla studiów stacjonarnych i niestacjonarnych różnią się. Oba przedmioty realizują natomiast kierunkowy efekt kształcenia 12L-1P_W01.

Sylabus przedmiotu *hodowla lasu* jest przygotowany tylko dla studiów stacjonarnych w semestrze 4. Przedmiot ten obejmuje po 24 godziny wykładów i ćwiczeń w siedzibie Uczelni oraz 24 godziny ćwiczeń terenowych. Nie przedstawiono treści kształcenia (treści programowe są identyczne jak efekty uczenia się). W sylabusie na studiach niestacjonarnych oferowany jest również przedmiot o tej samej nazwie (na trzecim semestrze) obejmujący po 12 godzin wykładów i ćwiczeń w siedzibie. Jednak nie sformułowano dla tego przedmiotu treści kształcenia (bark sylabusa). Uzupełnieniem na tej formie studiów jest przedmiot *szczegółowa hodowla lasu*, dla którego nie określono treści kształcenia dotyczących ćwiczeń projektowych i terenowych. Na podstawie sylabusów wymienionych przedmiotów nie da się ocenić porównywalności efektów uczenia się na obu formach kształcenia oraz, co najistotniejsze, kompletności treści z zakresu hodowli lasu. W skróconym opisie przedmiotu *hodowla lasu* pojawia się pojęcie ogólnej hodowli lasu. Historycznie przedmiot ten zawierał treści z zakresu współczesnych ekologicznych podstaw hodowli lasu. Na obu formach kształcenia przedmioty związane z hodowlą lasu w ograniczonym stopniu realizują praktyczne umiejętności wykonywania zabiegów. Studenci przede wszystkim słuchają, oglądają przykłady ale nie wykonują samodzielnie zabiegów pod okiem nauczyciela akademickiego. Rekomenduje się przeznaczenie części godzin lub zwiększenie liczby godzin ćwiczeń terenowych tak aby studenci fizycznie wykonali zabieg związany pielęgnacją/odnawianiem lasu (wyzaczyli cięcia lub inne czynności z zakresu hodowli lasu pod okiem prowadzącego ewentualnie wykonali pomiary pozwalające na weryfikację wykonanego zabiegu np. intensywności trzebieży). Wymieniony problem dotyczy nie tylko *hodowli lasu* ale również *użytkowania lasu* czy *ćwiczeń kompleksowych*. Ze względu na profil praktyczny kierunku są

to mankamenty istotne. Należy jednak dodać, że np. ćwiczenia których celem było zapoznanie studentów z przykładowymi pracami hodowlanymi w ramach ćwiczeń z *hodowli lasu* (sprawozdanie, Nadleśnictwo Kutno, 29-30.09.2020 r.) były rzetelnym przekazem praktycznego wykorzystania wiedzy leśnej a cytowane sprawozdanie jest wartościowe pod względem merytorycznym, natomiast nie wiadomo czy studenci wypracowali zamieszczone tam wnioski, czy też zostały im przekazane przez prowadzących. Ze względu na brak pełnej karty przedmiotu (sylabusu) przedmiotu *entomologia leśna*, zaleca się również przegląd treści przedmiotów z zakresu szeroko pojętej ochrony lasu: *entomologia leśna*, *fitopatologia leśna* i *ochrona lasu* pod kątem powtarzających się treści.

W programie studiów oferowany jest przedmiot *botanika leśna i dendrologia* (75 godzin kontaktowych na studiach stacjonarnych i 48 na niestacjonarnych). Zakres przekazywanych treści w ramach tych przedmiotów pokrywa się. W zakresie *botaniki leśnej* wymienia się między innymi - pogłębienie i utrwalenie wiedzy z zakresu morfologicznych i ekologicznych podstaw rozpoznawania wybranych taksonów roślin drzewiastych. W ramach *dendrologii* wymienia się - założeniem programu przedmiotu jest przekazanie wiedzy z zakresu systematyki, morfologii i ekologii roślin drzewiastych w zastosowaniu do potrzeb leśnictwa. Bardzo ważnym elementem studiów na kierunku leśnictwo jest nabycie umiejętności rozpoznawania roślin runa leśnego. Wiedza ta jest wykorzystywana między innymi w fitosocjologii i typologii leśnej. Przedmiotem, który kształtuje umiejętności rozpoznawania gatunków runa leśnego jest *fitosocjologia leśna* (54 godziny kontaktowe na studiach stacjonarnych i 36 na niestacjonarnych) jednocześnie w ramach tego samego przedmiotu studenci uczą się rozpoznawania zbiorowisk roślinnych między innymi na podstawie znajomości roślin runa. W sylabusie tego przedmiotu w zakresie efektów uczenia się i treści dominują zagadnienia z zakresu fitosocjologii natomiast w zakresie sposobów i kryteriów oceniania rozpoznawanie roślin.

Na studiach niestacjonarnych w planie studiów jest *praktyka dyplomowa* (120 godzin), natomiast brak takiego przedmiotu na studiach stacjonarnych. W katalogu sylabusów w USOS znajdują się natomiast sylabusy *praktyk dyplomowych* ale tylko dla studiów stacjonarnych (obejmuje 200 godzin) – jest to w istocie przedmiot *praca dyplomowa*, gdyż przedmiotu *praktyka dyplomowa* nie ma w planie studiów stacjonarnych. Łącznie na studiach stacjonarnych Praca dyplomowa obejmuje 200 godzin a na studiach niestacjonarnych 360 godzin (*praktyka dyplomowa i praca dyplomowa*). Należy zaznaczyć, że te sylabusy które są w USOS (semestr zimowy 2019/2020) są pod względem merytorycznym dobrze napisane. Zaleca się ujednolicenie nazw przedmiotów związanych z pracą dyplomową na obu formach studiów i zapewnienie zgodności przedmiotów w planie studiów i sylabusach.

Sylabusy przedmiotów *przygotowanie do egzaminu dyplomowego i seminarium i konwersatorium-hodowla lasu* zawierają różne metody dydaktyczne i różne kryteria oceny zależne od koordynatora. Rekomenduje się zorganizowanie spotkania koordynatorów wymienionych przedmiotów w celu wypracowania jednorodnych metod dydaktycznych i kryteriów oceny.

Studia na kierunku leśnictwo w formie niestacjonarnej trwają o jeden semestr dłużej. Wydłużenie studiów niestacjonarnych należy uznać za dobre rozwiązanie, sprzyjające jakości kształcenia. Wymiar godzin kontaktowych w całym toku studiów wynosi na studiach stacjonarnych 2177. Praktykę zawodową zaplanowano w maksymalnym rozmiarze wynoszącym 960 godzin. Praktyce zawodowej przypisano 16 ECTS a powinno być 32 ECTS. Studenci odbywają praktykę w semestrze szóstym, w tym samym semestrze są jeszcze 7 przedmiotów, którym przypisano 17 ECTS. Razem jest to w tym semestrze 42 ECTS co znacząco wykracza ponad zalecaną liczbę 30 ECTS. Z wyjaśnień Władz Wydziału wynika, że zajęcia w siedzibie Uczelni są realizowane w pierwszej połowie semestru a *praktyka zawodowa* w drugiej połowie oraz w okresie wakacyjnym. W opinii ZO student nie może rzetelnie

wywiązać się ze swoich obowiązków, jeżeli nie zaplanowano w czasie semestru żadnej przerwy w zajęciach. Sumaryczna liczba punktów ECTS na studiach stacjonarnych, podana w planie studiów, wynosi 210. Na studiach niestacjonarnych Liczba godzin kontaktowych wynosi 1272 (w planie studiów jest błąd, suma godzin w semestrze 6 wynosi 132 a nie 276) co stanowi ok. 60% godzin studiów stacjonarnych. *Praktyka zawodowa* obejmuje również 960 godzin pracy własnej. *Praktyce zawodowej* przypisano 15 ECTS a powinno być 32 ECTS. Biorąc pod uwagę tę różnicę również na studiach niestacjonarnych obserwuje się nierównomierne obciążenie pracą w poszczególnych semestrach. Nakład pracy własnej studenta dla przedmiotów z godzinami kontaktowymi oszacowano z nadmiarem. Rekomenduje się przeprowadzenie analizy, stopnia wykorzystania przez studentów zaplanowanego nakładu pracy własnej. Wymiar godzin kontaktowych nie jest wysoki, ale w powiązaniu z wspomnianą bardzo dużą liczbą godzin pracy własnej można uznać za wystarczający pod warunkiem ścisłej kontroli realizacji efektów uczenia się. Natomiast praktyka zawodowa nie jest tylko pracą własną. To są zajęcia odbywające się pod opieką osoby, która jest inną tzw. osobą prowadzącą zajęcia.

W Katedrze Nauk Leśnych obowiązuje instrukcja „System ustalania wartości punktowej ECTS dla przedmiotów ...”, jest to dobrze napisany i wartościowy dokument porządkujący zasady z tego zakresu.

Liczba godzin kontaktowych w całym cyklu studiów stanowi, na studiach stacjonarnych ok. 36% a niestacjonarnych ok. 23%. Udziały te są na minimalnym poziomie, ale są wystarczające do uzyskania przez studentów efektów uczenia się. Biorąc pod uwagę liczbę ECTS na studiach stacjonarnych przedmioty prowadzone z udziałem nauczycieli obejmują ponad 50 % programu studiów.

Układ przedmiotów umożliwia nabycie przez studentów wiedzy i umiejętności podstawowych i ogólnych, które pozwalają na realizację przedmiotów kierunkowych. Sekwencja przedmiotów jest prawidłowa. Dobór form zajęć i proporcje liczby godzin są prawidłowe. Na studiach stacjonarnych wykłady stanowią 42%, ćwiczenia 46%, ćwiczenia terenowe 12% godzin. Zajęcia praktyczne, kształtujące umiejętności dominują i stanowią 58%. Na studiach niestacjonarnych wykłady stanowią 44%, ćwiczenia 45% a ćwiczenia terenowe 11% godzin. Zajęcia praktyczne, kształtujące umiejętności dominują i stanowią 58%. Dodatkowo na obu formach kształcenia praktyka zawodowa kształtująca umiejętności praktyczne obejmuje bardzo dużą liczbę - 960 godzin. Na obu formach kształcenia, zajęcia praktyczne, kształtujące umiejętności dominują. Umożliwiają one bezpośrednie wykonywanie czynności praktycznych przez studentów w warunkach właściwych dla gospodarki leśnej. Proporcje form zajęć wskazują na przewagę zajęć praktycznych i są prawidłowe dla kierunku leśnictwo o profilu praktycznym.

Na studiach stacjonarnych, w planie studiów, wskazano przedmioty do wyboru, dzięki którym, studenci mają możliwość indywidualizacji ścieżki kształcenia. W tej grupie ujęto następujące przedmioty: *język obcy, zajęcia fakultatywne, zajęcia specjalizacyjne, seminarium i konwersatorium, praca dyplomowa* oraz zajęcia z dziedziny nauk humanistycznych lub nauk społecznych (*socjologia/psychologia, filozofia/ekonomia/etyka, historia leśnictwa/leśnictwo europejskie i światowe*) (sem. 5 i 7). Zajęciom tym przypisano łącznie 42 punkty ECTS co stanowi 20% programu studiów. Do zajęć umożliwiających indywidualizację ścieżki kształcenia zaliczono na studiach stacjonarnych również *przygotowanie do egzaminu dyplomowego* oraz *praktykę zawodową*. Razem 20 punktów ECTS co z wymienionymi wcześniej stanowi to 30% programu.

Na studiach niestacjonarnych, studenci mają możliwość (według planu studiów) indywidualizacji ścieżki kształcenia poprzez wybór: *języka obcego, zajęć fakultatywnych, zajęć specjalizacyjnych, seminarium i konwersatorium, praktyka dyplomowa, praca dyplomowa* oraz zajęcia z dziedziny nauk

humanistycznych lub nauk społecznych (*socjologia/psychologia, filozofia/ekonomia/etyka, historia leśnictwa/leśnictwo europejskie i światowe*) oraz *praca dyplomowa*. Zajęciom tym przypisano łącznie 50 punktów ECTS co stanowi 23% programu studiów. Do zajęć umożliwiających indywidualizację ścieżki kształcenia zaliczono również na studiach niestacjonarnych *przygotowanie do egzaminu dyplomowego* oraz *praktykę zawodową*. Razem 18 punktów ECTS. Razem z wymienionymi wcześniej stanowi to 31% programu. Na kierunku leśnictwo oferowany jest tylko jeden język obcy (angielski) stąd przedmiot ten nie może być uznany jako przedmiot do wyboru.

W semestrze zimowym 2020/2021 oferowane są w USOS tylko 2 przedmioty z modułu Zajęć fakultatywnych: ZF - *pozyskiwanie drewna z obszarów pokłaskowych* oraz ZF - *szkolenie w zakresie rzeczoznawstwa majątkowego*. Oba przedmioty przypisane są w USOS tylko do studiów niestacjonarnych. Według planu studiów zajęcia fakultatywne powinny być oferowane na semestrze 5 i 7 obu form studiów. W aktualnym cyklu kształcenia na studiach stacjonarnych oferowane są tylko zajęcia specjalizacyjne w ramach jednego modułu zajęć – *zajęcia specjalizacyjne - hodowla lasu*. Przedmioty wchodzące w skład tego modułu są raczej przypadkowe i luźno korespondują z założonymi efektami uczenia się. Podobnie na studiach niestacjonarnych jest również tylko jeden moduł, dodatkowo opisany w skróconej wersji sylabusu i w formie jednego przedmiotu, bez podania, między innymi, zakresu przekazywanych treści. Istnieje praktyka zgłaszania przedmiotów fakultatywnych i do zajęć specjalizacyjnych przez nauczycieli, które są przedstawiane studentom a po dokonaniu przez nich wyboru są uruchamiane. Wykaz przedmiotów wybieralnych zgłoszonych przez pracowników dla kierunku leśnictwo w latach 2018-2020 obejmuje 17 przedmiotów z zakresu zajęć fakultatywnych i 26 przedmiotów specjalizacyjnych. Biorąc pod uwagę liczbę studentów studiujących na kierunku leśnictwo jest to oferta wystarczająca. Zajęcia fakultatywne i specjalizacyjne mogą stanowić formę indywidualizacji ścieżki kształcenia, ale zaleca się stworzenie procedury wyboru przedmiotów fakultatywnych i specjalizacyjnych oraz ujawnienie na stronie Wydziału oferty przedmiotów do wyboru.

W planie studiów (stacjonarnych i niestacjonarnych) jest oferowany przedmiot humanistyczny i jednocześnie do wyboru posiadający nazwę *filozofia/ekonomia/etyka* co sugeruje że są 3 przedmioty. Jest to jednak jeden przedmiot opisany w jednym sylabusie. Celem przedmiotu jest przekazanie studentom podstawowej wiedzy z zakresu: ekonomii, moralności rozumianej jako oceny czynów z punktu widzenia dobra i zła; podstawowych problemów etyki jako nauki o moralności. Również przedmioty humanistyczne wymienione jako *socjologia/psychologia* nie spełniają tego warunku, gdyż w USOS jest tylko sylabus przedmiotu *socjologia* a przedmiot *psychologia* nie jest prowadzony. *Historia leśnictwa/leśnictwo europejskie i światowe* oferowane są w USOS na różnych semestrach. Przedmioty humanistyczne nie spełniają zatem warunku przedmiotów do wyboru.

Praktyki zawodowe stanowią integralną część programu studiów na kierunku leśnictwo w Uniwersytecie Łódzkim. Praktyki odbywają się w rozmiarze określonym przez program studiów w nadleśnictwach lub instytucjach związanych z leśnictwem, a także w zakładach przerabiających drewno. Przedmiot ten ma jeden sylabus a zasady odbywania praktyk wskazują, że niezależnie od wyboru miejsca student powinien uzyskać takie same efekty uczenia się, zwłaszcza że preferowane jest odbywanie praktyk w różnych instytucjach przez tego samego studenta. Wybór nie może też polegać na zróżnicowaniu tematyki praktyk wynikającej z „różnych zainteresowań” opiekunów. Wybór wymagałby programów (sylabusów) praktyk z wyszczególnionymi zadaniami zawodowymi dla np. różnych instytucji przy czym powinny one pozwalać na osiągnięcie tych samych kierunkowych efektów uczenia się niezależnie od instytucji w której odbywa się praktyka ale też specyficznych dla

niej np. PGL LP, Zakładu Usług Leśnych, BULiGL, Park Narodowy. W obecnej formie przedmiot *Praktyka zawodowa* też nie spełnia warunku przedmiotu do wyboru.

Przedmioty *Przygotowanie do egzaminu dyplomowego* (4 ECTS stacjonarne, 3 ECTS niestacjonarne), *Praca dyplomowa* (7 ECTS stacjonarne, 8 ECTS niestacjonarne), *Seminarium i konwersatorium* (7 ECTS stacjonarne, 6 ECTS niestacjonarne) spełniają warunki przedmiotu do wyboru.

Zajęcia (ćwiczenia laboratoryjne, projektowe, terenowe, kompleksowe oraz praktyka zawodowa) kształtujące umiejętności praktyczne obejmują wymagany wymiar punktów ECTS, gdyż stanowią ponad 60 % programu studiów. Ćwiczenia kompleksowe (cele, efekty i treści) są przekrojowe, zawierają wyraźny element praktyczny, umożliwiając poznanie specyfiki terenu na którym się odbywają. Pozwalają na skonfrontowanie wiedzy teoretycznej z praktyką. Stymulują aktywność, która ma wpływ na ocenę końcową. Mają jednak głównie charakter pokazowy. Ćwiczenia terenowe odbywane w bezpośrednim kontakcie z nauczycielem akademickim są niezwykle ważnym elementem kształcenia na studiach leśnych. Dominującym celem tych ćwiczeń powinno być kształtowanie umiejętności praktycznych. Rekomenduje się maksymalizację zadań wykonywanych bezpośrednio przez studenta a ograniczenie elementu pokazowego.

Plan studiów obejmuje zajęcia poświęcone kształceniu w zakresie znajomości języka obcego. Na studiach stacjonarnych *język obcy* (104 godziny kontaktowe i 7 ECTS) na studiach niestacjonarnych (72 godziny i 7 ECTS). Umożliwiają uzyskanie kompetencji w zakresie opanowania języka obcego co najmniej na poziomie B2

Plan studiów obejmuje zajęcia z dziedziny nauk humanistycznych i społecznych w wymiarze 6 ECTS na studiach niestacjonarnych i 3 punkty ECTS na studiach stacjonarnych. Łącznie na studiach stacjonarnych przedmioty te mają 42 godziny kontaktowe a na niestacjonarnych 36 godzin. Na studiach stacjonarnych liczba godzin pracy własnej wynosi 40 godzin a na niestacjonarnych 80 godzin. Na obu formach kształcenia są to te same przedmioty. Liczba punktów ECTS na studiach stacjonarnych jest zbyt mała gdyż powinna wynosić 5 pkt. W opinii zespołu oceniającego zwiększony nakład pracy własnej na studiach niestacjonarnych powinien dotyczyć przedmiotów zawodowych a nie humanistycznych.

Program studiów nie przewiduje zajęć z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość. W semestrze letnim roku akademickiego 2019/2020 zimowym 2020/2021, z konieczności, większość zajęć była prowadzona w systemie zdalnym z wykorzystaniem platformy Teams, zostały one pozytywnie ocenione w czasie hospitacji,

Na kierunku leśnictwo studia inżynierskie realizowane są poprzez następujące formy zajęć: wykłady, ćwiczenia projektowe, ćwiczenia laboratoryjne, ćwiczenia terenowe, seminarium i konwersatorium, lektorat, zajęcia z wychowania fizycznego, praktyka zawodowa, praktyka dyplomowa, przygotowanie do egzaminu dyplomowego, które wykorzystują prawidłowo dobrane i specyficzne metody kształcenia. Są to prezentacje multimedialne, filmy instruktarzowe, prezentacje i referaty studentów, projekty indywidualne i grupowe, sprawozdania (indywidualne i grupowe) z wykonanych obliczeń i innych aktywności, projekty wykonywane z wykorzystaniem specjalistycznego oprogramowania, dyskusja. Sylabusy są aktualizowane dla danego cyklu kształcenia np. w roku akademickim 2020/2021 pojawiają się informacje o formach zajęć prowadzonych zdalnie. Formy prowadzenia zajęć zdalnych są prawidłowe. W sylabusie „ćwiczenia kompleksowe” zmieniają się nadleśnictwa (obiekty terenowe) na terenie których zaplanowano zajęcia.

W nauczaniu i uczeniu się są stosowane właściwie dobrane środki i narzędzia dydaktyczne wspomagające osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się.

W procesie nauczania przykładą się dużą wagę do aktywizacji studenta w samodzielnym dochodzeniu do optymalnych rozwiązań, poprzez duży udział konsultowanej pracy własnej studenta przy sporządzaniu tematycznych zbiorów, projektów, raportów, analiz, prezentacji i referatów. Stymuluje się również aktywność studenta na zajęciach.

Stosowane metody kształcenia zapewniają umiejętności wykonywania czynności praktycznych przy zastosowaniu metod i narzędzi oraz technik informacyjno-komunikacyjnych w leśnictwie. W przedmiocie *geomatyka* student wykorzystuje techniki stosowane w teledetekcji oraz kartografii. Korzysta z systemów informacji przestrzennej prowadząc proste analizy przestrzenne oraz prace pomiarowe w lesie przy wykorzystaniu poznanych technik. Wykorzystuje oprogramowanie QGIS i CloudCompare. Wykonuje wybrane analizy przestrzenne na przykładzie wskazanego obszaru leśnego z wykorzystaniem fragmentu leśnej mapy numerycznej oraz zdjęć lotniczych. W ramach przedmiotu *systemy informacji przestrzennej* student tworzy mapy numeryczne na bazie danych geodezyjnych i teledetekcyjnych zgodnie z przyjętym w leśnictwie standardem leśnej mapy numerycznej oraz przetwarzania danych LIDARowych. Na ćwiczeniach terenowych z ochrony lasu od studentów wymaga się samodzielnego dotarcia do tzw. adresu leśnego analizowanej powierzchni i do ustaleń zawartych w operacie leśnym, samodzielnej inwentaryzacji stanu lasu i potencjalnych zagrożeń oraz przedstawienia własnych wytycznych do dalszego prowadzenia drzewostanu z punktu widzenia ochrony lasu. Rekomenduje się jednak uwzględnienie w programie studiów zajęć wprowadzających do Systemu Informatycznego Lasów Państwowych.

Studenci kierunku leśnictwo mają możliwość ubiegania się o indywidualną organizację studiów. Zasady przyznania studentowi prawa do takiej organizacji zostały opisane w dokumencie Procedura ubiegania się o Indywidualną Organizację Studiów (IOS) na WFUŁ UŁ. Zgodnie z Regulaminem Studiów na UŁ przyjętego uchwałą Senatu UŁ nr 449 z dnia 14 czerwca 2019 §34, student ma prawo ubiegać się o IOS z powodów zdrowotnych, losowych, opieki nad osobami niepełnosprawnymi, okresowym odbywaniem studiów poza UŁ. Na Wydziale Filia Uniwersytetu Łódzkiego w Tomaszowie Mazowieckim obowiązuje Regulamin Indywidualnego Programu i Planu Studiów. Indywidualny plan i program studiów (IPS) służy najzdolniejszym studentom Wydziału FUŁ do pogłębiania wiedzy i umiejętności oraz rozwoju zainteresowań naukowych i zwiększania aktywności akademickiej na drodze indywidualnie kształtowanego planu i programu studiów. Uchwała Rady Wydziału nr 8 z dnia 09.09.2020 w określa minimalnej średniej ocen z dotychczasowego toku studiów, pozwalającą ubiegać się o IPS.

Efekty opisane w kartach przedmiotu *praktyka zawodowa* są jedynie częściowo zgodne z efektami kierunkowymi. Do praktyk przypisano cztery efekty uczenia się, które odnoszą się jedynie do wiedzy, brak jest natomiast efektów w zakresie umiejętności, kluczowych dla analizowanej formy kształcenia oraz efektów w zakresie kompetencji społecznych. Efekty uczenia się przypisane dla praktyk nie stanowią zatem w należyтым stopniu podstawy do osiągnięcia kwalifikacji inżynierskich opisanych dla II stopnia poziomu 6 Polskiej Ramy Kwalifikacji. Jedną z konsekwencji niewłaściwego sformułowania efektów uczenia się jest brak możliwości zapewnienia adekwatnych metod ich weryfikacji i oceny.

Od roku akademickiego 2019/2020 wymiar praktyk wynosi 6 miesięcy, co jest zgodne z wymogami określonymi w art. 67. ust. 5 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 85 ze zm.).

W odpowiedzi na oczekiwania interesariuszy zewnętrznych na tę formę kształcenia przeznaczono w aktualnym planie studiów aż 960 godzin, co należy ocenić jako właściwe w kontekście przygotowania studentów do wejścia na rynek pracy. Aktualne porozumienia z pracodawcami w zakresie zapewnienia stałego zapewnienia miejsc na praktyki zawierają jednak zapisy o realizacji 720

godzin praktyk, przy czym nie doprecyzowano w żadnym miejscu, czy chodzi o godziny zegarowe (stosowane przez pracodawców), czy lekcyjne (stosowane przez Uczelnię). Rekomenduje się, aby ta kwestia była jednoznacznie ustalona, zarówno na poziomie uregulowań wewnętrznych Uczelni, jak i porozumień zawartych z pracodawcami. Nakład pracy studenta przypisany do praktyki zawodowej wynosi 16 i 15 punktów ECTS (odpowiednio stacjonarne i niestacjonarne), co jest oszacowaniem niewłaściwym przy liczbie 960 godzin. Na studiach stacjonarnych 6-miesięczna praktyka zawodowa została umiejscowiona w jednym semestrze (semestr 6). Umiejscowienie całego modułu praktyk na jednym semestrze zostało dokonane w wyniku reorganizacji programu dokonanej w 2019 roku i jest zgodne z oczekiwaniami otoczenia społeczno-gospodarczego. W poprzedniej wersji programu praktyki były podzielone na 4 części, przy czym fakt ten nie miał odzwierciedlenia w planie studiów przedstawionym od oceny. Obecnie podział na części nadal został utrzymany w przypadku studiów niestacjonarnych, realizację modułu przydzielono do semestru 2, 4 i 6 (na każdym po 320 godzin). Odmienne organizacja modułu praktyk na studiów stacjonarnych jest akceptowalna (i uzasadniona z perspektywy potrzeb studentów pracujących). Jednakże podział na części nie został w odpowiedni sposób odzwierciedlony w programie praktyk. Nie uwzględniono w nim progresji efektów uczenia się (zarówno pomiędzy poszczególnymi częściami praktyk, jak i w całym toku studiów), ani też właściwej sekwencji treści kształcenia.

Treści programowe 6-miesięcznej praktyki zawodowej zostały trafnie dobrane w odniesieniu do kierunku studiów oraz aktualnie sformułowanych efektów uczenia się, należy jednak pamiętać o zastrzeżeniach do samych efektów. Ponadto treści programowe pokrywają się jedynie z zakresem wymogów dotyczących tylko jednej grupy interesariuszy zewnętrznych kierunku leśnictwo, do której należą Lasy Państwowe wraz z powiązаныmi podmiotami. Nie wskazano treści programowych dla praktyk w innych instytucjach, właściwych dla specyfiki kierunku i sformułowanej koncepcji kształcenia. W *Programie praktyk* podano, że przedstawiona tematyka praktyk stanowi jedynie wskazówkę dla opiekuna studenta z ramienia zakładu pracy, jakie zagadnienia może wybrać do realizacji, bądź też rozszerzyć o tematy nie uwzględnione w niniejszym programie. Z zapisu programu wynika, że nie wszystkie treści muszą być zrealizowane. Ostateczny dobór tematów jest uzależniony od technicznych możliwości konkretnego opiekuna oraz jego zainteresowań. Jest to rozwiązanie niewłaściwe, ponieważ przy tak sformułowanej zgodzie na dowolność tematyki nie ma pewności czy wszyscy studenci zrealizują zestaw treści kształcenia wystarczający, aby osiągnąć założone efekty uczenia się. Ponadto należy zwrócić uwagę, że część treści kształcenia zawartych w programie praktyk, pojawia się w ramach przedmiotów umieszczonych w planie studiów później niż pierwsza i druga część praktyk (dla studiów niestacjonarnych) – dotyczy to np. *ekonomiki gospodarki leśnej*, która pojawia się jako przedmiot dopiero na 6 semestrze studiów. Taka sekwencja realizowania treści jest niewłaściwa, ponieważ student nie powinien być wysyłany na praktyki, zanim nie nabyte pewnych podstaw w zakresie wiedzy i umiejętności niezbędnych w miejscu odbywania praktyki.

Sylabusy dla praktyk nie spełniają wymogów wynikających pośrednio z zapisów § 3 Rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego w sprawie studiów (Dz. U. poz. 1861), nie zawierają bowiem informacji o programie wymaganych informacji o programie praktyk, nie określono w nich też jednoznacznie nakładu pracy studenta wyrażonego liczbą punktów ECTS ani kryteriów weryfikacji efektów uczenia się. Uczelnia nie wprowadziła innej, ujednoliconej formy opisu programu praktyk, a informacje dotyczące tego programu i metod jego realizacji są rozproszone w kilku różnych dokumentach, które nie są w pełni spójne co do treści.

Podstawową formą dokumentowania pracy studenta jest dziennik praktyk. Praktyki są zaliczane na podstawie weryfikacji zapisów dokonanych przez studenta w dzienniku oraz zawartej tam opinii

zakładowego opiekuna praktyk. Zapisy dokonywane w dziennikach są bardzo zróżnicowane pod względem rzetelności i szczegółowości, przez co nie pozwalają na jednoznaczną identyfikację treści zrealizowanych przez studenta, opinie wystawiane przez zakładowych opiekunów praktyk mają charakter ogólnego opisu, nie odniesionego do poszczególnych treści kształcenia lub efektów uczenia się. Jednostka nie sformułowała odpowiednich wytycznych dla studentów odnośnie do wypełniania dzienników praktyk, nie wprowadzono precyzyjnych kryteriów przełożenia zapisów w dziennikach praktyk na weryfikację efektów uczenia się. Oprócz weryfikacji dziennika praktyk wprowadzono dodatkowy wymóg dla zaliczenia praktyk w postaci sprawdzenia wiedzy studenta w trakcie rozmowy z opiekunem praktyk ze strony uczelni. Ta metoda weryfikacji jest adekwatna dla obecnego zestawu efektów, odnoszących się wyłącznie do wiedzy, jednakże jest niewłaściwa dla efektów w zakresie umiejętności i kompetencji społecznych. Ponadto pomiędzy sylabusem praktyk, a aktualnym Regulaminem Praktyk przedłożonym do wglądu zespołowi oceniającemu PKA istnieją pewne rozbieżności, gdyż w regulaminie jako metodę weryfikacji wiedzy studenta wskazano kolokwium, które wprawdzie co do zasady może mieć formę ustną, ale nie jest tożsame z rozmową ze studentem. Zgodnie z poprzednią wersją regulaminu z praktyk, obowiązująca do roku akademickiego 2018/2019 (w dniu rozpoczęcia oceny była to jedyna regulaminu podana do informacji publicznej na stronie internetowej jednostki), obok dziennika istotną formą weryfikacji efektów uczenia się było sprawozdanie studenta z praktyki. Dokument taki według przyjętych w regulaminie kryteriów powinien mieć objętość kilku stron i zawierać szczegółową charakterystykę jednostki, w której student odbywał praktykę, wzbogaconą o dokumentację fotograficzną oraz opis stosowanych metod pracy, wraz z wnioskami poznawczymi. Metoda weryfikacji efektów uczenia się na podstawie sprawozdania jest w pełni właściwa i pozwala na dokonanie kompleksowej oceny pracy studenta. Jednakże w zbadanej próbie dokumentacji z praktyk nie stwierdzono, aby ta metoda była w ogóle stosowana, co stanowi uchybienie wobec wymogów regulaminowych ustalonych przez jednostkę. Ponadto w nowej wersji regulaminu praktyk wymóg sporządzania sprawozdania przez studenta w ogóle został zniesiony, co należy uznać za posunięcie nietrafne. Rekomenduje się zatem, aby przywrócono w regulaminie praktyk obowiązek sporządzania przez studenta pełnego sprawozdania. Wskazane jest, aby w sprawozdaniu takim studenci formułowali wnioski o charakterze analitycznym i aplikacyjnym, użyteczne w trakcie przygotowania pracy inżynierskiej lub późniejszej działalności zawodowej. Rekomenduje się, aby zakomunikować studentom dokładne wytyczne dotyczące sporządzania sprawozdań.

Metody weryfikacji efektów uczenia się nie są w pełni adekwatne, ocena dokonywana przez opiekuna praktyk również nie jest prawidłowo odniesiona do poszczególnych efektów uczenia się. Ponadto praktyki są jedynie przedmiotem na zaliczenie bez oceny, co także jest podejściem niewłaściwym, ponieważ w rozumieniu § 17. pkt. 1 Rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego w sprawie studiów (Dz. U. poz. 1861) praktyki powinny być traktowane tak jak pozostałe przedmioty, a okresowe osiągnięcia studenta powinny być ocenione. Osobną kwestię stanowi zaliczanie praktyk (w całości lub w części) na podstawie działalności zawodowej lub naukowej studenta, do której zalicza się pracę zawodową i staże, wolontariat, własną działalność gospodarczą i rolniczą, a także obozy naukowe i praktyki zagraniczne. Praktyki są w większości tego typu przypadków zaliczane *post factum* na podstawie zaświadczenia z miejsca wykonywania pracy, odbywania stażu, realizacji praktyk zagranicznych lub pobytu na obozie naukowym. W przypadku wykonywania przez studenta działalności gospodarczej poza weryfikacją kodu PKD sprawdzana jest także dokumentacja ze zrealizowanych zleceń. Praktyki są zaliczane tylko wtedy, gdy zadania wykonywane przez studenta są adekwatne dla kierunku, jednakże weryfikacja ta nie jest odniesiona

szczegółowo do efektów uczenia się, a jednostka nie sformułowała jasnych zasad w tym zakresie. Tym samym zaliczanie praktyk na podstawie działalności zawodowej i naukowej studentów jest realizowane na podstawie arbitralnych decyzji, a nie obiektywnych kryteriów jakościowych, szczególnie gdy odbywa się to w trybie *post factum*. Zaliczanie praktyk *post factum* na podstawie pracy wykonywanej uprzednio przez studenta oznacza, że kompetencje studenta w ramach praktyk osiągnięte zostały pod opieką merytoryczną innych podmiotów, a uczelnia nie zapewnia odpowiednich mechanizmów nadzoru nad taką formą zaliczenia. Z treści art. 67 ust. 5 Ustawy wynika m. in. obowiązek Uczelni w zakresie nadzoru nad kształceniem na praktykach oraz rzetelnej weryfikacji osiągania przez każdego studenta efektów uczenia się przewidzianych dla tej formy kształcenia. Z tego względu mające w jednostce miejsce zaliczanie praktyk w trybie *post factum*, przy jednoczesnym braku czytelnych procedur zaliczenia oraz jasnych kryteriów, odniesionych do efektów uczenia się jest niedopuszczalne z perspektywy utrzymania standardów jakości kształcenia. Odsetek studentów na studiach niestacjonarnych zaliczających praktyki na podstawie działalności zawodowej przekracza w każdym roku 60%. Część z tej grupy studentów stanowią pracownicy służb leśnych Lasów Państwowych (lub pracownicy i współpracownicy innych podmiotów związanych z gospodarką leśną oraz ochroną leśnych zasobów przyrody), którzy niewątpliwie w ramach swojej pracy mają możliwość przynajmniej częściowo osiągnąć efekty uczenia się przewidziane dla praktyk. Z perspektywy potrzeb wszystkich interesariuszy zapewnienie tej grupie studentów możliwości zaliczania praktyk w ramach działalności zawodowej jest uzasadnione. Jednakże może się to odbywać wyłącznie w trybie zgody na realizowanie przez studenta programu praktyki w miejscu pracy zawodowej, w ramach stażu zawodowego lub w ramach działalności gospodarczej. W tym zakresie zostaje sformułowane szczegółowe zalecenie. Jednostka dopuszczała również możliwość zaliczania praktyk na podstawie własnej działalności rolniczej studenta lub pracy w gospodarstwie rolnym, co jest również niewłaściwe, ponieważ osiąganie efektów uczenia się w przypadku takiej działalności jest trudne do zweryfikowania, a ponadto tylko niewielka część treści kształcenia właściwych dla praktyk, specyficznych dla kierunku leśnictwo, może być wspólna także dla działalności rolniczej.

Kompetencje osób pełniących ze strony Uczelni merytoryczną opiekę nad studentami na praktykach są odpowiednie. Nie uregulowano jednoznacznie kwestii kwalifikacji zakładowych opiekunów praktyk, natomiast w zbadanej próbie dokumentacji z praktyk nie stwierdzono, aby ze strony jednostek zapewniających miejsca na praktyki nadzór pełniły osoby o niewystarczających kwalifikacjach. Jednakże kwestia ta powinna być uregulowana formalnie dla utrzymania standardów jakości kształcenia i w tej kwestii zostaje sformułowane stosowne zalecenie. Rekomenduje się, aby formalny zakres kwalifikacji (w tym stopnia służbowego w Lasach Państwowych) wymaganych w przypadku zakładowych opiekunów praktyk został ustalony w konsultacji z pracodawcami.

Większość praktyk realizowana jest w jednostkach terenowych Lasów Państwowych, które posiadają odpowiednie wyposażenie, jednakże nie każda jednostka jest w stanie zapewnić warunki dla realizacji wszystkich treści ujętych w programie praktyk. Uczelnia nie zdefiniowała w sposób jednoznaczny wymogów jakościowych w zakresie infrastruktury w miejscach odbywania praktyk. Z tego względu faktyczny zakres realizacji praktyki jest niejednokrotnie dopasowywany do możliwości w danym miejscu odbywania praktyk. Nie jest to podejście właściwe, gdyż z perspektywy utrzymania należytych standardów jakości kształcenia dobór miejsc na praktyki powinien być zawsze ukierunkowany na możliwość realizowania porównywalnego zakresu zadań, prowadzących do osiągnięcia takiego samego zestawu efektów uczenia się - tymczasem rozwiązanie dopuszczone w jednostce stanowi odwrócenie stanu pożądanego.

Nie uregulowano formalnie zasad hospitacji praktyk w trakcie ich trwania, ani weryfikacji miejsc odbywania praktyk przed ich rozpoczęciem, nie potwierdzono też, aby tego typu działania były regularnie prowadzone. Jedyna forma bieżącego nadzoru na przebiegiem praktyk opiera się na nieformalnych kontaktach z przedstawicielami podmiotów organizujących praktykę, jest to jednak forma niewystarczająca. Brak odpowiednich uregulowań w tym zakresie uniemożliwia jednostce utrzymanie odpowiedniego nadzoru nad przebiegiem procesu kształcenia. Pozostałe kwestie wymagające formalnego uregulowania zostały ujęte w Regulaminie Praktyk, Programie Praktyk oraz sylabusach przedmiotu. Występują jednak rozbieżności i nieścisłości pomiędzy poszczególnymi dokumentami, wskazane wcześniej.

Uczelnia posiada podpisane porozumienia z trzema regionalnymi dyrekcjami Lasów Państwowych o stałej współpracy w zakresie organizacji praktyk. Pozwala to na zapewnienie wystarczającej liczby miejsc dla odbywania praktyk, natomiast ograniczenie się do sformalizowanej współpracy w tym zakresie wyłącznie do Lasów Państwowych nie jest do końca właściwe w kontekście sformułowanych celów kształcenia oraz koncepcji kształcenia na kierunku. Studenci jednostki mają możliwość odbywania praktyk w jednym z zakładów przemysłu drzewnego, prowadzącym także we własnym zakresie gospodarkę leśną, jednakże nie podpisano stałego porozumienia w tym zakresie. Ponadto należy zauważyć, że w § 3 Regulaminu Praktyk zawarto sformułowanie „Miejsce praktyki student powinien znaleźć we własnym zakresie...”, co jest sformułowaniem niedopuszczalnym, zwłaszcza, że Uczelnia nie określiła jednoznacznych kryteriów jakościowych w zakresie samodzielnego doboru miejsc na praktyki dokonywanego przez studenta. W świetle zapisów art. 67 ust. 5 Ustawy obowiązek zapewnienia miejsc dla odbywania praktyk leży po stronie Uczelni i nie może być przeniesiony na studenta.

Na studiach stacjonarnych zajęcia rozpoczynały się w godzinach dopołudniowych, sporadycznie o 8:15. Późniejsze rozpoczynanie zajęć daje szansę na dojazd do Uczelni studentom nie mieszkającym w Tomaszowie Mazowieckim. Zajęcia trwały maksymalnie do godziny 19-tej a często kończyły się ok 17-tej. W pojedynczym przypadku trwały do 20-tej. Zajęcia z wielu przedmiotów organizowane były w dłuższych niż 2 godziny, blokach tematycznych (np. od 10:15 do 14; 11:15-17), w takich przypadkach dołączona była jednak informacja – „zajęcia w terminach ustalonych przez osobę prowadzącą przedmiot”. Rekomenduje się doprecyzowanie wymiaru godzinowego zajęć w okresie przeznaczonym na realizację danego bloku tematycznego. W semestrze 3 i 5 zaplanowano blok zajęć terenowych od godziny 8 do 15. Sporadycznie występują zbyt długie przerwy między planowanymi zajęciami (np. semestr 3 wtorek środa. W semestrze 1 i 7 studenci mieli wolne piątki. Na studiach niestacjonarnych zajęcia odbywają się w zależności od semestru studiów i terminu w trakcie semestru albo w soboty i niedziele albo w piątki, soboty i niedziele. Dla większości dni zajęć ustalono godziny wraz z informacją – zajęcia w formie ustalonej przez wykładowcę, część dni zajęć zawiera tylko informację, że zajęcia będą się odbywać w trybie stacjonarnym. Ze względu na pandemię forma zajęć była modyfikowana na bieżąco. Zajęcia w piątki rozpoczynały się między 16 a 18 co umożliwiało swobodny dojazd studentów do siedziby Uczelni. Zajęcia trwały do maksymalnie 19:45. W soboty i niedziele zajęcia rozpoczynały się o 9 i trwały do 16-19:45. Przedstawiony opis wskazuje, że rozplanowanie zajęć umożliwia efektywne wykorzystanie czasu przeznaczonego na udział w zajęciach i samodzielne uczenie się. W związku z pandemią Uczelnia przedstawiła dokument normujący zasady prowadzenia w tym czasie zajęć w formie zdalnej lub bezpośredniej. Część zajęć wymagających formy bezpośredniej np. ćwiczenia wymagające wykorzystania specjalistycznego sprzętu pomiarowego zostały decyzją Senatu UŁ przeniesione na późniejszy semestr. W omawianym dokumencie podano również wykaz przedmiotów z przypisanymi narzędziami pracy zdalnej i wymiarem godzinowym tej

formy kształcenia. Przedstawione ustalenia, zasady pozwalają na uzyskanie przez studentów zakładanych efektów uczenia się.

Analiza prac etapowych wskazuje na przeznaczanie przez nauczycieli wystarczającego czasu na ocenę efektów uczenia się oraz weryfikację efektów. Prace etapowe w większości były zaliczane na ocenę, sprawdziany i egzaminy miały z reguły punktację poszczególnych zadań. Instrukcje zawierały dane kontaktowe nauczyciela. Należy uznać, że studenci otrzymują informację zwrotną o uzyskanych efektach.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 2 - kryterium spełnione częściowo

Uzasadnienie

Analiza stanu faktycznego w zakresie realizacji programu studiów wskazała, że treści programowe wymagają korekty głównie w zakresie ujednolicenia programu studiów na obu formach kształcenia i ujednolicenia treści w tematycznych blokach przedmiotów. Dla części przedmiotów analiza treści nie była możliwa ze względu na brak lub niekompletność kart przedmiotów (sylabusów). Rekomenduje się również sformalizowanie i uzupełnienie zakresu indywidualizacji ścieżki kształcenia. Dopracowania wymagają zasady i organizacja praktyk zawodowych. Harmonogram realizacji programu studiów wymaga ujednolicenia obciążenia studentów w poszczególnych semestrach. Formy i organizacja zajęć, metody kształcenia nie budzą zastrzeżeń wymagających sformułowania zaleceń, z wyjątkiem praktyk.

Kształcenie na praktykach jest realizowane w wymiarze zgodnym z wymogami Ustawy. Zidentyfikowano kilka mocnych stron ocenianego kierunku w zakresie tej formy kształcenia: duża liczba godzin przeznaczonych na praktyki w planie studiów i duża liczba miejsc realizacji praktyk, zapewniona w wyniku współpracy z głównym interesariuszem zewnętrznym kierunku, jakim są Lasy Państwowe; odpowiednie kwalifikacje osób pełniących opiekę merytoryczną nad studentami ze strony Uczelni

W zakresie kształcenia na praktykach występują jednak również liczne niedociągnięcia i nieprawidłowości: niewłaściwie sformułowane efekty uczenia się dla praktyk, które nie obejmują nabycia umiejętności praktycznych i kompetencji społecznych specyficznych dla kwalifikacji inżynierskich na kierunku leśnictwo; przydzielenie całego modułu praktyk do 6 semestru (na studiach stacjonarnych), bez dokonania innych zmian w planie studiów, przez co realizacja praktyk została przeciągnięta na cały okres wakacyjny; brak jednoznacznego ustalenia obowiązkowych efektów uczenia się dla praktyk, brak odzwierciedlenia podziału praktyk na części w programie praktyk, w postaci właściwego rozpisania efektów uczenia się i treści kształcenia na poszczególne semestry; brak ujednoliconego programu praktyk w postaci sylabusu lub ekwiwalentnej formy, spełniającej wymogi wynikające z przepisów § 3 Rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego w sprawie studiów (Dz. U. poz. 1861); brak formalnych kryteriów jakościowych w zakresie kwalifikacji zakładowych opiekunów praktyk oraz infrastruktury i wyposażenia w miejscach odbywania praktyk; niewłaściwe kryteria i brak jasnych procedur dotyczących weryfikacji efektów uczenia się w przypadku studentów zaliczających praktyki na podstawie działalności zawodowej lub naukowej; brak efektywnych rozwiązań w zakresie prowadzenia usystematyzowanych, okresowych przeglądów i oceny kształcenia na praktykach, a w konsekwencji brak skoordynowanych działań doskonalących w zakresie tej formy kształcenia.

Część ze wskazanych nieprawidłowości stanowi uchybienie wobec norm przewidzianych Ustawą lub określonych w standardach jakości kształcenia dla praktyk, co skutkuje sformułowaniem stosownych

zaleceń. Niezależnie od tego w treści analizy zostały sformułowane dodatkowe rekomendacje, które mogą być użyteczne dla Uczelni przy wdrażaniu zaleceń.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Zalecenia

Zaleca się:

1. wyeliminowanie różnic w treściach kształcenia na obu formach studiów;
2. ujednolicenie zakresu informacji podawanych w sylabusach;
3. skoordynowanie i ujednolicenie treści kształcenia z przedmiotów: *ekologiczne podstawy hodowli lasu, hodowla lasu, szczegółowa hodowla oraz entomologia leśna, fitopatologia leśna i ochrona lasu* oraz doprecyzować cele i treści kształcenia, wypracować taki udział godzinowy dla przedmiotów: *botanika leśna, dendrologia, fitosocjologia leśna, typologia leśna* aby zapewnić studentom nabycie umiejętności rozpoznawania roślin runa leśnego;
4. ujednolicenie nazwy przedmiotów związanych z pracą dyplomową na obu formach studiów i zapewnienie zgodności nazw przedmiotów w planie studiów i sylabusach;
5. wprowadzenie korekty do programu studiów pozwalającej na równomierne obciążenie studentów w poszczególnych semestrach na obu formach studiów;
6. opracowanie procedury wyboru przedmiotów fakultatywnych i specjalizacyjnych;
7. zapewnienie w programie na obu formach studiów zajęcia z dziedziny nauk humanistycznych lub społecznych w minimalnym wymiarze 5 punktów ECTS;
8. w zakresie kształcenia na praktykach opracować nowy zestaw efektów uczenia się tak, aby były odpowiednio odnosili się one do umiejętności praktycznych i kompetencji społecznych właściwych dla kwalifikacji inżynierskich specyficznych dla kierunku leśnictwo, możliwych do osiągnięcia w ramach tej konkretnej formy kształcenia, jaką stanowią praktyki zawodowe;
9. wprowadzenie zasady wystawiania oceny końcowej z praktyk (lub zaliczania na ocenę) zgodnie ze skalą ocen przyjętą w *Regulaminie Studiów* dla pozostałych przedmiotów;
10. reorganizację planu studiów stacjonarnych tak, aby kształcenie na praktykach nie powodowało obciążenia studentów nadmiernym nakładem pracy w ciągu semestru.;
11. dokonując reorganizacji planu studiów zwrócić uwagę, aby przedmioty istotne dla efektywności pracy na praktykach były zrealizowane najpóźniej na semestrze poprzedzającym praktyki;
12. w programie praktyk w jednoznaczny sposób określić zakres obowiązkowych treści do realizacji przez studenta, tak aby w każdym przypadku umożliwiały one osiągnięcie pełnego zestawu efektów uczenia się;
13. uwzględnienie odpowiedniego podziału praktyk na studiach niestacjonarnych, przypisując w programie do poszczególnych części odpowiedni zestaw efektów uczenia się oraz treści kształcenia, z uwzględnieniem progresu kompetencji studenta oraz odpowiednią sekwencję treści kształcenia w całym toku studiów;
14. precyzyjnie określić i sformalizować kryteria jakościowe dotyczące kwalifikacji i doświadczenia zakładowych opiekunów praktyk, wyposażenie i infrastruktury w miejscach odbywania praktyk a także zdefiniować procedurę ich wstępnej weryfikacji i hospitacji praktyk w trakcie ich trwania;

15. wyłączyć możliwość zaliczania praktyki na podstawie działalności studenta, która była realizowana przed terminem praktyki wynikającym z planu studiów i bez uprzedniej formalnej zgody i nadzoru ze strony Uczelni;
16. uzależnić formalną zgodę na zaliczenie całości lub części praktyk w ramach działalności zawodowej studenta od możliwości osiągnięcia poszczególnych efektów uczenia się w danym miejscu pracy, przy czym możliwość ta powinna zostać zweryfikowana przez Uczelnię;
17. wprowadzić dla studentów zaliczających praktyki w ramach swojej pracy zawodowej obowiązek prowadzenia dokumentacji identycznej lub ekwiwalentnej, jak studenci realizujący praktyki w trybie programowym;
18. usunąć zapisy regulaminowe przenoszące na studenta obowiązek poszukiwania miejsca na praktyki we własnym zakresie;
19. wprowadzić rozwiązania w zakresie regularnej (prowadzonej przynajmniej raz w ciągu roku) ewaluacji kształcenia na praktykach, uwzględniającej opinie zebrane od wszystkich interesariuszy tej formy kształcenia; wnioski z ewaluacji uwzględniać przy planowaniu programu i realizacji zarówno samych praktyk, jak i całości studiów na kierunku;
20. podjąć działania naprawcze zapobiegające występowaniu nieprawidłowości, będących podstawą do sformułowania zaleceń.

Kryterium 3. Przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 3

Zasady rekrutacji stanowi Uchwała nr 452 Senatu UŁ z dnia 14 czerwca 2019 r. ze zm. z dnia 27.04.2020 r. Zasady przyjęć na pierwszy rok studiów pierwszego stopnia, drugiego stopnia oraz jednolitych studiów magisterskich w Uniwersytecie Łódzkim wraz z liczbą miejsc na poszczególnych kierunkach studiów na rok akademicki 2020/2021. Przyjęcie na studia odbywa się na podstawie rankingu ustalonego na podstawie wyników egzaminu maturalnego. Do przeliczenia uwzględniany jest jeden wynik z przedmiotu biologia lub matematyka (przelicznik 1,5 - poziom podstawowy, 4 – poziom rozszerzony) oraz wynik z języka obcego (przelicznik 1 - poziom podstawowy, 3 – poziom rozszerzony). Zasady te są przejrzyste i selektywne oraz umożliwiają dobór kandydatów posiadających wstępną wiedzę i umiejętności na poziomie niezbędnym do osiągnięcia efektów uczenia się. Są też bezstronne i zapewniają kandydatom równe szanse w podjęciu studiów na kierunku.

Wydział Filia UŁ w Tomaszowie Mazowieckim nie posiada praw potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych poza szkolnictwem wyższym na kierunku leśnictwo.

W przypadku wystąpienia przez studenta o uznanie efektów uczenia się uzyskanych na innej uczelni (przepisania oceny z przedmiotu) decydujące znaczenie ma treść sylabusów z danego przedmiotu, która jest porównywana z treściami znajdującymi się w sylabusie z przedmiotu na kierunku leśnictwo w Filii UŁ w Tomaszowie Mazowieckim. Decyzję o przepisaniu oceny podejmują indywidualnie koordynatorzy przedmiotów. Ponadto w przypadku przenoszenia się studenta z innej uczelni, stosuje się Procedurę przenoszenia się studenta do innej szkoły wyższej, z innej szkoły wyższej oraz ze studiów stacjonarnych na studia niestacjonarne, i odwrotnie (zgodną z §19- 21 Regulaminu Studiów na UŁ przyjętego Uchwałą Senatu UŁ nr 449 z dnia 14 czerwca 2019). Warunki i procedury uznawania efektów uczenia się uzyskanych w innej uczelni zapewniają możliwość identyfikacji efektów uczenia

się oraz oceny ich adekwatności w zakresie odpowiadającym efektom uczenia się określonym w programie studiów na kierunku leśnictwo.

Zasady przeprowadzania egzaminów dyplomowych określa Regulamin studiów uchwalany przez Senat UŁ; Zarządzenie dziekana Filii Uniwersytetu Łódzkiego w Tomaszowie Mazowieckim Nr 2 z dnia 29.05.2020r. w sprawie zasad składania i sprawdzania prac dyplomowych z wykorzystaniem systemu archiwum prac dyplomowych (APD) oraz przygotowania i przeprowadzania egzaminu dyplomowego oraz Uchwała Rady Wydziału filii Uniwersytetu Łódzkiego w Tomaszowie Mazowieckim Nr 3 z dnia 29.05.2020r. w sprawie formy pracy dyplomowej oraz egzaminu dyplomowego. Tematy dyplomowych prac inżynierskich oraz ich opiekunowie są zatwierdzani uchwałami Rady Katedry Nauk Leśnych. Dopuszcza się prace opisowe, wykonane na podstawie literatury. Jest to niewłaściwa praktyka, ponieważ nie umożliwia oceny czy studenci osiągnęli efekty uczenia się właściwe dla kwalifikacji inżynierskich, zakłada się bowiem, że prace nie muszą mieć charakteru projektowego, być rozwiązaniem konstrukcyjnym czy technologicznym, ekspertyzą bądź inwentaryzacją, pozwalając na uzyskanie umiejętności rozwiązywania zadań inżynierskich z wykorzystaniem wiedzy ogólnej i specjalistycznej.

W procesie dyplomowania mogą uczestniczyć wszyscy etatowi pracownicy Katedry Nauk Leśnych i współpracujący z Katedrą Nauk Leśnych, pracownicy (w obu przypadkach ze stopniem naukowym co najmniej doktora). W Filii UŁ funkcjonuje system antyplagiatowy (JSA), pozwalający na analizę samodzielności przygotowania prac dyplomowych. Nie wszystkie prace przedstawione do oceny miały dołączony protokół postępowania antyplagiatowego a te protokoły, które były dołączone nie były zaakceptowane przez promotora. Egzamin dyplomowy jest egzaminem ustnym. W skład komisji egzaminacyjnej wchodzi przewodniczący (zawsze pracownik samodzielny), opiekun pracy dyplomowej i recenzent pracy dyplomowej. Na dyplomowym egzaminie inżynierskim student ustosunkowuje się do zagadnienia analizowanego w ramach pracy inżynierskiej oraz są zadawane dwa pytania z obranej przez studenta specjalizacji, jedno przez promotora i jedno przez recenzenta. Od września 2020 roku student otrzymuje 3 pytania. Jedno pytanie z zakresu pracy dyplomowej i dwa pytania z zakresu tematyki seminarium dyplomowego. Analiza przebiegu egzaminów dyplomowych wskazuje, że z reguły pytania ściśle nawiązują do tematu pracy. Rekomenduje się aby co najmniej 1 pytanie nie nawiązywało bezpośrednio do pracy dyplomowej. Zasady i procedury dyplomowania można uznać za właściwe i zapewniające potwierdzenie osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się na zakończenie studiów.

Ogólne zasady weryfikacji i oceny osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się oraz postępów w procesie uczenia się są definiowana jest przez Uchwałę Filialnej Komisji ds. Jakości Kształcenia w Filii Uniwersytetu Łódzkiego w Tomaszowie Mazowieckim z dnia 21.06.2013 r. (System Weryfikacji Efektów Kształcenia). Opisana w tym dokumencie weryfikacja efektów uczenia się prowadzona jest na różnych etapach kształcenia: poprzez zaliczenia częściowe (zaliczenia wszystkich form zajęć w ramach poszczególnych modułów); weryfikację efektów kształcenia uzyskiwanych w trakcie praktyk zawodowych i dyplomowych; weryfikację założonych w programie kształcenia efektów kształcenia poprzez seminarium dyplomowe i przygotowanie pracy dyplomowej, a także w trakcie egzaminu dyplomowego. Zasady oceny studentów reguluje Ramowy System Oceny Studentów (Załącznik 1 do Systemu Weryfikacji Efektów Kształcenia), który normuje: wymagania dotyczące przedmiotów kończących się egzaminem; wymagania dotyczące zaliczenia ćwiczeń z przedmiotu kończącego się egzaminem; wymagania dotyczące zaliczeń z przedmiotów, które nie kończą się egzaminem; kryteria ilościowe przy ocenie egzaminów i prac kontrolnych; wymagania dotyczące egzaminów dyplomowych; warunki zaliczania różnic programowych. W podanych w tych punktach

zasadach wskazuje się na warunki i kryteria uzyskania ocen pozytywnych. Zasady te są obiektywne i precyzyjnie sformułowane i zapewniają bezstronność, rzetelność i przejrzystość procesu weryfikacji oraz wiarygodność i porównywalność ocen. Sposoby weryfikacji efektów uczenia się założonych w poszczególnych modułach powinny być opisane w polach: Zaliczenie i Sposoby i kryteria oceniania. Sposób weryfikacji efektów kształcenia uzyskanych w trakcie praktyk zawodowych jest określony przez Regulamin Praktyk. Zasady dotyczące prac dyplomowych określone są w rozdziale IX Regulaminu studiów w Uniwersytecie Łódzkim (przyjęty uchwałą nr 449 Senatu UŁ z dnia 14 czerwca 2019 r.). Kryteria ilościowe przy ocenie egzaminów i prac kontrolnych (Załącznik 1 do Systemu Weryfikacji Efektów Kształcenia) wskazuje, że prowadzący zajęcia może określić i przedstawić studentom na początku sumę (pulę) punktów do zdobycia w czasie trwania zajęć. Punkty mogą być przyznawane za prace pisemne (testy, projekty, obliczenia, referaty itp.), odpowiedzi ustne, aktywność na zajęciach itd. Poszczególne elementy składowe mogą mieć różną wartość, w zależności od stopnia ich trudności i złożoności. Jest to zachęta do tworzenia systemu generującego informacje zwrotne dla studenta. Zwraca się również uwagę, że w przypadku egzaminu pisemnego, egzaminator powinien przedstawić ocenioną pracę egzaminowanemu na jego życzenie w terminie do 14 dni od przeprowadzonego egzaminu. Jest to dobra forma przekazania informacji zwrotnej. W przypadku nieuzyskania pozytywnej oceny w terminie poprawkowym student może uzyskać warunkowe zezwolenie na podjęcie studiów w semestrze następnym pod rygorem zdania egzaminu (zaliczenia przedmiotu) w terminie wyznaczonym przez Pełnomocnika ds. kierunku. Student może ubiegać się o komisyjne sprawdzenie wiadomości. Jest to jedyna, formalna, wskazówka rozwiązywania sytuacji konfliktowych. Poza tym, jak zapewniają Władze, negatywne zjawiska w obszarze dobrych praktyk nauczania i jakości kształcenia eliminowane były dotychczas poprzez rozmowy z władz Instytutu z osobami generującymi zauważalne problemy. Metoda ta dotychczas okazywała się skuteczna, biorąc pod uwagę niewielką liczbę pracowników oraz studentów. Problemy były omawiane podczas posiedzeń Rady INL. Zaleca się stworzenie formalnej procedury określającej zasady postępowania w sytuacjach konfliktowych związanych z weryfikacją i oceną efektów uczenia się oraz sposoby zapobiegania i reagowania na zachowania nieetyczne i niezgodne z prawem.

Metody sprawdzania uzyskanych efektów kształcenia na zajęciach są zróżnicowane i uzależnione od ich specyfiki. Są zgodne z sylabusami przedmiotu i poprawnie dobrane do weryfikacji efektów. W ramach wizytacji kierunku przeanalizowano protokoły zaliczeń z dwóch ostatnich semestrów. Ocenę obejmują szeroki (zwykle pełny) ich zakres. W pojedynczych przypadkach oceny były jednorodne np. wszyscy ocenieni na 5. W zakresie wiedzy wykorzystywane są: sprawdziany pisemne, egzaminy pisemne i ustne częściej zawierające pytania otwarte niż testowe. Studenci uczestniczą również w pokazach maszyn i urządzeń pomiarowych. W zakresie umiejętności są to: praktyczne rozpoznawanie gatunków, uszkodzeń, objawów chorobowych; projekty o charakterze inżynierskim wykonywane indywidualnie i grupowo; sprawozdania z wykonanych obliczeń; dokumentacje przeprowadzonych prac inwentaryzacyjnych, ekspertyzy w zakresie studium przypadku; projekty z wykorzystaniem specjalistycznego oprogramowania; prace pomiarowe w środowisku leśnym; referaty oceniane pod względem merytorycznym a prezentacje również pod względem technicznym; tworzenie kolekcji roślin, owadów, uszkodzeń drzew. Umożliwiają one w dużym stopniu sprawdzenie umiejętności praktycznych. W ocenie studentów zwraca się również uwagę na aktywność, terminowość, umiejętności organizacyjne i oryginalność. W ocenie praktyk uwzględnia się opinie opiekunów praktyk.

Stosowane metody weryfikacji umożliwiają ocenę osiągnięcia przez studentów opanowania języka obcego co najmniej na poziomie B2

Do oceny wylosowano następujące przedmioty: *hodowla lasu, zarządzanie lasu, produktywność lasu, hydrologia, gleboznawstwo leśne i entomologia leśna*. W przekazanych materiałach uwidoczniono prace etapowe i egzaminacyjne. Wszystkie prace były zgodne z sylabusem przedmiotu i poprawnie dobrane do weryfikacji specyficznych efektów uczenia się. Prace projektowe były oceniane na ocenę i zaliczenie. Prace oceniane na ocenę generują informację zwrotną dla studenta o poziomie osiągniętych umiejętności. Rekomenduje się preferowanie wystawiania ocen a nie tylko zaliczenie bądź jego brak. Część przedstawionych do oceny prac etapowych nie była podpisana i nie posiadała oceny/zaliczenia. Rekomenduje się przeprowadzenie okresowych kontroli jakości prac etapowych w ramach doskonalenia jakości kształcenia. W pracach weryfikujących wiedzę były oceniane poszczególne pytania otwarte, co jest dobrym zwyczajem, gdyż zapewnia informację zwrotną dla studentów.

Analizy pozycji absolwentów na rynku pracy mają raczej charakter deklaracyjny. Ze względu na niewielką liczbę studentów i dobre relacje między pracownikami i absolwentami kierunku leśnictwo Władze uważają, że możliwe jest śledzenie losów absolwentów, zwłaszcza tych zasilających kadrę Lasów Państwowych. Jako przykład podano, że jeden z absolwentów studiów niestacjonarnych awansował na stanowisko nadleśniczego w Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych, z kolei jeden z absolwentów studiów stacjonarnych kończy studia doktoranckie na innym wydziale leśnym. Powołano się również na rozmowy z decydentami z Regionalnych Dyrekcji LP z których wynika, że absolwenci są dobrze przygotowani do pracy w Lasach Państwowych i że są przyjmowani na staże zawodowe, po których część znajduje stałą pracę.

Podczas wizytacji oceniono prace inżynierskie studentów studiów stacjonarnych i niestacjonarnych, odpowiednio 6 i 5 prac. Nie było wśród wybranych prac typowo opisowych, zawsze znajdował się w nich element własnej opinii. Najczęściej prace te miały charakter ekspertyzy i studium przypadku. Prace te umożliwiają sprawdzenie, czy studenci osiągnęli efekty uczenia się właściwe dla kompetencji inżynierskich. Opierały się one jednak na materiałach uzyskanych z nadleśnictw. Uzyskane materiały były już wstępnie opracowane i interpretowane. Niestety z reguły brakowało w nich podstaw do sformułowanych takich a nie innych wniosków. Tylko 3 prace opierały się na badaniach własnych i te zostały ocenione najwyżej. Oceniane prace spełniały (czasem w stopniu minimalnym) kryterium pracy inżynierskiej.

Prezentowano 12 osiągnięć studentów z czego zdecydowana większość bo 10 pozycji to współautorskie publikacje w periodykach fachowych. Pozostałe dwa osiągnięcia to materiały z konferencji naukowych. Studenckie Koło Naukowe Leśników jest niestety zupełnie niewidoczne (brak aktywnego łącza na stronie uczelni i filii), brak jakichkolwiek śladów działalności co dziwi gdyż jedna z wymienionych wcześniej publikacji dotyczyła obozu naukowych studentów leśnictwa nad Wigrami. Zaleca się podjęcie działań prowadzących do aktywizacji Koła Naukowego Leśników.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 3 - kryterium spełnione częściowo

Uzasadnienie

Analiza stanu faktycznego wskazała, że w większości standardy jakości kształcenia w zakresie zasad rekrutacji na studia, weryfikacji osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczania poszczególnych semestrów i lat są spełnione. W części dotyczącej zasad dyplomowa, postępowania w sytuacjach konfliktowych oraz aktywizacji studentów wymagają działań naprawczych, na które wskazano w formie zaleceń.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Zalecenia

Zaleca się:

1. usunięcie z dokumentów normujących zasady pisanie prac dyplomowych, zapisu zezwalającego na tworzenie prac inżynierskich formie opisowej;
2. zdecydowane zwiększenie udziału prac opartych na własnych badaniach, inwentaryzacjach i pomiarach;
3. wdrożenie formalnej procedury określającej zasady postępowania w sytuacjach konfliktowych związanych z weryfikacją i oceną efektów uczenia się oraz sposoby zapobiegania i reagowania na zachowania nieetyczne i niezgodne z prawem;
4. podjęcie działań prowadzących do aktywizacji Koła Naukowego Leśników;
5. podjęcie działań naprawczych zapobiegających występowaniu nieprawidłowości, będących podstawą do sformułowania zaleceń.

Kryterium 4. Kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 4

Struktura kwalifikacji. Kadra dydaktyczna kierunku leśnictwo składa się dwóch profesorów, sześciu doktorów habilitowanych oraz dziewięciu doktorów, zatrudnionych na umowę o pracę w Katedrze Nauk Leśnych. Dodatkowo zajęcia prowadzi trzech doświadczonych praktyków ze stopniem doktora inżyniera i czterech naukowców (dwóch ze stopniem doktora inżyniera i dwóch ze stopniem doktora habilitowanego), zatrudnionych w UŁ na umowę o dzieło. Zajęcia prowadzone są w dużej mierze przez kadrę nauczycieli akademickich działającą wcześniej na innych uczelniach. Łączenie aktywności dydaktycznej z działalnością naukową nie jest silną stroną kierunku. Kadra prowadzi zajęcia dydaktyczne najczęściej zgodnie ze swoją specjalizacją naukowo-badawczą lub zawodową, przy współpracy z otoczeniem zawodowym branży leśnej.

Analiza dorobku wykazała, że nauczyciele akademicy oraz inne osoby prowadzące zajęcia nie zawsze posiadają aktualny dorobek naukowy umożliwiający prawidłową realizację zajęć, w tym nabywanie przez studentów umiejętności praktycznych. Część wykładowców nie publikuje wyników badań, skryptów do nauki przedmiotu i podręczników zawodowych.

Nauczyciele akademicy oraz inne osoby prowadzące zajęcia w wielu przypadkach są doświadczonymi dydaktykami i posiadają kompetencje dydaktyczne umożliwiające prawidłową realizację zajęć.

Przydział zajęć oraz obciążenie godzinowe poszczególnych nauczycieli akademickich oraz innych osób prowadzących zajęcia umożliwia prawidłową realizację zajęć w stopniu częściowo spełniającym kryterium. Władze kierunku zapewniły, że Kadra została przeszkolona w zakresie nauczania zdalnego. Potwierdziły to hospitowane zajęcia.

Należy zauważyć, że prowadzenie prac dyplomowych nie jest równomiernie rozłożone na poszczególne osoby. Tematyka części prowadzonych prac dyplomowych odbiega od zainteresowań zawodowych opiekunów.

Dobór nauczycieli akademickich i innych osób prowadzących zajęcia wynika z potrzeb związanych z bieżącą realizacją zajęć i uwzględnia w szczególności dorobek praktyczny i doświadczenie dydaktyczne kadry, a w mniejszym stopniu aktualny dorobek badawczy.

Prowadzący zajęcia są oceniani przez studentów poprzez ankiety w systemie USOS. Oceny jakości kształcenia dotyczą poszczególnych przedmiotów w ramach semestrów. Kryteria oceny dotyczą między innymi aspektów merytorycznych oraz organizacyjnych prowadzonych zajęć. Wyniki ankiet każdego pracownika są dostępne dla ocenianego w systemie USOS. Otrzymuje je również do wglądu kierownik Katedry Nauk Leśnych, którego rolą jest bieżące monitorowanie jakości prowadzonych zajęć i reagowanie na treści zawarte w ankietach. Liczba wypełnionych ankiet nie jest wystarczająca dla rzetelnej oceny nauczycieli akademickich.

Oceny kadry dokonuje się także poprzez hospitację zajęć dydaktycznych. Zgodnie z obowiązującym regulaminem, każdy pracownik podlega hospitacji zajęć raz w roku akademickim. Regulamin zakłada, że w przypadku znaczących uwag negatywnych można zalecić ponowną hospitację w danym roku akademickim. Pracownik hospitowany po zapoznaniu się z protokołem hospitacji powinien go podpisać, a w przypadku nie zgadzania się z wynikiem oceny może złożyć pismo wyjaśniające odrębne stanowisko.

Awanse naukowe Kadry: jeden uzyskany stopień doktora habilitowanego w 2019 roku na Wydziale Leśnym Szkoły Głównej Gospodarstwa Leśnego w Warszawie.

Obecna kadra w dużym stopniu opiera się na pracownikach, którzy przekroczyli wiek emerytalny. Aktualnie brakuje koncepcji długofalowej polityki kadrowej, służącej rozwojowi i samodoskonaleniu kadry. Wyrazem tego są zatrudnienia wykładowców na tzw. umowę o dzieło. Nie sprzyja to stabilizacji zatrudnienia i trwałemu rozwojowi nauczycieli akademickich i innych osób prowadzących zajęcia i nie motywuje członków kadry prowadzącej kształcenie do wszechstronnego doskonalenia.

Rozwiązywanie konfliktów, a także reagowanie na przypadki zagrożenia lub naruszenia bezpieczeństwa i wszelkie formy dyskryminacji i przemocy spoczywa na kadrze zarządzającej - bez sprecyzowanych procedur.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 4 - kryterium spełnione częściowo

Uzasadnienie

Większość wykładowców posiada doświadczenie zawodowe umożliwiające prawidłową realizację zajęć, w tym nabywanie przez studentów kompetencji zawodowych. Część osób nie posiada jednak wymaganego dorobku, w szczególności dotyczy to kadry zatrudnianej na umowy o dzieło. Kadra nie zawsze łączy aktywność naukową z prowadzonymi przedmiotami.

Struktura kwalifikacji (posiadane tytuły zawodowe, stopnie i tytuły naukowe) oraz liczebność kadry w stosunku do liczby studentów umożliwiają prawidłową realizację zajęć. Nauczyciele akademicy oraz inne osoby prowadzące zajęcia posiadają kompetencje dydaktyczne umożliwiające prawidłową realizację zajęć.

Opiekunowie prac dyplomowych nie zawsze są dobierani do tematów zgodnie ze swoją specjalizacją naukowo-badawczą lub zawodową. Przydział zajęć oraz obciążenie godzinowe poszczególnych nauczycieli akademickich oraz innych osób prowadzących zajęcia jest akceptowalny i umożliwia

prawidłową realizację zajęć. Obciążenie godzinowe nauczycieli akademickich zatrudnionych w uczelni jako podstawowym miejscu pracy jest zgodne z wymaganiami.

Dobór nauczycieli akademickich i innych osób prowadzących zajęcia wynika mniej z koncepcji rozwoju kierunku, a bardziej z doraźnych potrzeb związanych z realizacją zajęć. Przy doborze kadry uwzględnia się głównie doświadczenie dydaktyczne, a mniej dorobek naukowy. Okresowe oceny nauczycieli akademickich i innych osób prowadzących zajęcia bazują głównie na hospitacjach. Oceny kadry przez studentów są symboliczne i mało przydatne do doskonalenia poszczególnych wykładowców i planowania ich indywidualnych ścieżek rozwojowych. Polityka kadrowa jest mało widoczna, nie sprzyja kształtowaniu kadry prowadzącej zajęcia i nie motywuje do rozpoznawania własnych potrzeb rozwojowych i wszechstronnego doskonalenia. Obciążenie godzinowe prowadzeniem zajęć nauczycieli akademickich zatrudnionych w uczelni jako podstawowym miejscu pracy jest zgodne z wymaganiami. Część nauczycieli akademickich i innych osób prowadzących zajęcia jest przygotowana do nauczania z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość.

Podstawą do zaproponowania obniżonej oceny sformułowania zaleceń są: brak aktualnego dorobku naukowego i dydaktycznego u części kadry, niewłaściwy dobór opiekunów prac dyplomowych, brak długofalowej polityki kadrowej, brak egzekwowania procedur oceniania wykładowców przez studentów, brak procedur w zakresie rozwiązywania konfliktów.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Zalecenia

Zaleca się:

1. opracowanie długoterminowej koncepcji rozwoju naukowego i dydaktycznego kadry;
2. podjęcie działań umożliwiających awanse naukowe pracowników;
3. wspieranie działalności publikacyjnej i naukowej w dyscyplinie nauki leśne;
4. dynamicznie poszerzenie kadry o młode osoby z dużym zaangażowaniem naukowym i łączenie go z wiedzą i umiejętnościami obecnie zatrudnionych nauczycieli akademickich;
5. wdrożenie procedur rozwiązujących ewentualne konflikty.
6. podjęcie działań naprawczych zapobiegających występowaniu nieprawidłowości, będących podstawą do sformułowania zaleceń.

Kryterium 5. Infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 5

Zajęcia dydaktyczne na kierunku Leśnictwo odbywają się w gmachu Filii UŁ w Tomaszowie Mazowieckim. Analiza infrastruktury odbywała się w systemie zdalnym. W tym celu Władze przygotowały wizualizację infrastruktury i wyposażenia w formie filmu.

Do realizacji zajęć dydaktycznych w dyspozycji są trzy aule wykładowe, 12 sal ćwiczeniowych, dwie pracownie komputerowe (43 stanowiska komputerowe) oraz trzy pracownie specjalistyczne. Pracownia chemiczna (sala 22) wyposażona jest w 2 stoły wyspowe dla 16 stanowisk pracy. Każdy stół posiada podwójny zlew na szczycie stołu. Na wyposażeniu pracowni znajdują się dygestorium,

2 szafy metalowe (sejfowe) oraz szafę drewnianą i biurko. Do stanowisk przygotowanych jest 16 stołków na kółkach oraz krzesło dla wykładowcy. W skład wyposażenia wchodzi drobny sprzęt szklany laboratoryjny oraz łaźnia wodna, dwie wagi laboratoryjne i mało nowoczesny spektrofotometr.

Wyposażenia na zajęcia terenowe. Na wniosek eksperta PKA dostarczono listę sprzętu na zajęcia terenowe. Lista sprzętu jest bardzo uboga. Wiele przedmiotów kierunkowych nie posiada żadnego wsparcia sprzętowego. Filia dysponuje jedną pilarką, podstawowym sprzętem entomologicznym, kilkoma prostymi urządzeniami geodezyjnymi. Do dyspozycji studentów są także szpadle, dwie siekiery i sekator nożycowy oraz kaski i nogawice ochronne.

Braki sprzętowe dotyczą:

- sprzętu dendrometrycznego,
- sprzętu geodezyjnego,
- symulatorów prac leśnych,
- rejestratorów leśnych,
- urządzeń do badań inżynierskich, w szczególności drogowych,
- sprzętu stosowanego do prac związanych z hodowlą lasu,
- urządzeń stosowanych do prac związanych z użytkowaniem lasu.

Infrastruktura informatyczna, wyposażenie techniczne pomieszczeń, pomoce i środki dydaktyczne, specjalistyczne oprogramowanie.

Na wszystkich komputerach zainstalowany jest system operacyjny. Specjalistyczne oprogramowanie i umożliwienie przez Lasy Państwowe dostępu do systemu informacji przestrzennej umożliwia prowadzenie zajęć z następujących przedmiotów: *informatyka, geomatyka, produktywność lasu, systemy informacji przestrzennej, ergonomia i ochrona pracy*. Specjalistyczne oprogramowanie komputerowe, w ramach przedmiotów *geomatyka w leśnictwie oraz systemy informacji przestrzennej* studenci wykorzystują opensource'owe oprogramowanie QGIS oraz CloudCompare. W dyspozycji Filii znajduje się oprogramowanie ArcGis. Studenci mają możliwość praktycznego zapoznania się z oprogramowaniem mLasInżynier wykorzystywanym w Lasach Państwowych (oprogramowanie służy do edycji wszystkich zmian przestrzennych na obszarach Lasów Państwowych, a dodatkowo do nawigacji po terenie leśnym z wykorzystaniem podkładów z Leśnej Mapy Numerycznej nadleśnictw). Sala komputerowa nr 12 posiada 1 komputer na każdego studenta oraz zainstalowane darmowe oprogramowanie QGIS i CloudCompare oraz rzutnik multimedialny. Sprzęt multimedialny nie zawsze był sprawny.

We wszystkich aulach wykładowych oraz salach ćwiczeniowych (łączonych) zamontowane są projektory multimedialne. Dla wykładowców dostępne są również 3 projektory multimedialne przenośne i 7 laptopów. Dostęp do komputerów i otwartej sieci internetowej przez połączenie bezprzewodowe WiFi daje możliwość prowadzenia zajęć z wykorzystaniem nowoczesnych technik multimedialnych. W Filii znajduje się maszyna kserograficzna do odpłatnego użytku dla studentów, wykładowcy mają dostęp do drukarki oraz ksero na potrzeby dydaktyczne. Liczba i wielkość sal dydaktycznych oraz liczba stanowisk w pracowniach specjalistycznych odpowiada liczebności studentów i umożliwia prowadzenie zajęć w warunkach o przyzwoitym poziomie komfortu oraz w szczególności sprawnego przeprowadzania egzaminów w sesji. W budynku znajduje się również bufet akademicki, a na posesji duży parking dla studentów, wykładowców i gości.

Jedna pracownia specjalistyczna (sala nr 22) przystosowana jest do prowadzenia zajęć z *chemii, gleboznawstwa i fizjologii roślin*. Druga pracownia specjalistyczna (sala nr 16) przystosowana jest do prowadzenia zajęć z: *dendrologii, mikologii, fitopatologii leśnej, nauki o surowcu drzewnym, botaniki*

leśnej, użytkowania lasu i edukacji przyrodniczo-leśnej. Trzecia pracownia specjalistyczna (sala nr 7) przystosowana jest do prowadzenia zajęć z: *zoologii, ekologii, entomologii, nasiennictwa i szkółkarstwa, ochrony przyrody i inżynierii leśnej.* Do ćwiczeń terenowych dostępne są przyrządy do pomiaru drzew i drzewostanów, oraz sprzęt do ścinki drzew (pilarki spalinowe, kaski ochronne, spodnie przeciwprzecięciowe itd) składowane w magazynie pomocy dydaktycznych. Rozmiar i kompleksowość specjalistycznej bazy dydaktycznej są niewystarczające do prowadzenia zajęć na kierunku leśnictwo studia inżynierskie I stopnia o profilu praktycznym. Wyposażenie pracowni komputerowych i specjalistycznych umożliwia przeprowadzenie zajęć informatycznych z zakresu gospodarki leśnej i zagadnień istotnych w przyszłej pracy zawodowej.

Zdobywając umiejętności praktyczne studenci korzystają z infrastruktury i wyposażenia jednostek Lasów Państwowych (np. praca szkółek leśnych) oraz zakładów usług leśnych (np. prezentacje pracy harwesterów) lub przetwórstwa drzewnego (proces technologiczny produkcji sklejki oraz tartaku).

Zgodność infrastruktury dydaktycznej i bibliotecznej z przepisami BHP. Według przepisów prawnych zgodność stanu infrastruktury z przepisami BHP weryfikują okresowe kontrole wykonywane przez instytucje i osoby do tego uprawnione. Budynek Filii UŁ w Tomaszowie Mazowieckim został poddany okresowej kontroli w dniu 30 października 2020 r.; (nr protokołu 14/AA/2020). W roku 2019 tym przeglądom poddane zostały również urządzenia dla osób niepełnosprawnych (platforma schodowa). Następne pomiary ochrony przeciwporażeniowej oraz rezystancji obwodów elektrycznych należało wykonać do dnia 9 grudnia 2020 r. Protokół z dnia 25 stycznia 2001 r. zawiera uwagi i zalecenia dotyczące działania urządzenia HIRO-320 (usprawnić działanie alarmu, wykonać ocenę stopnia wykorzystania resursu urządzenia). Termin kolejnego badania wyznaczono na 31 stycznia 2021 roku). Stwierdza się na dzień 1 lutego 2021 r. brak aktualnego przeglądu technicznego. Władze kierunku zapewniły, że w najbliższych dniach taki przegląd nastąpi. Poprawę stanu obiektów dydaktycznych umożliwiają także wewnętrzne przeglądy, w których udział powinni brać nauczyciele i studenci. Protokołów z takich przeglądów nie zaprezentowano.

Filia posiada dwa przyłącza do Internetu o łącznej prędkości 12 MB/s, serwer główny (serwer odpowiadający za udostępnienie Internetu innym komputerom oraz jeden serwer wewnętrzny dla studentów i jeden serwer wewnętrzny dla dziekanatu, jak również router internetowy).

Komputery znajdują się w salach. Studenci poza godzinami zajęć nie mają udostępnionego sprzętu komputerowego umożliwiającego wykonywanie zadań, realizacji projektów i prac dyplomowych.

Filia UŁ w Tomaszowie Mazowieckim posiada udogodnienia dla osób niepełnosprawnych. Parking Filii oferuje miejsca zarezerwowane dla takich osób, wejście do gmachu jest również przystosowane do potrzeb osób poruszających się na wózku. Wewnątrz budynku znajduje się platforma dla wózków inwalidzkich zapewniająca dostępność do sal na piętrze. Miejsca parkingowe dla niepełnosprawnych są niewłaściwie oznakowane.

Kształcenie na odległość. Część zajęć w czasie prowadzonych hospitacji odbywało się stacjonarnie (np. entomologia). Zajęcia te były transmitowane. Inne zajęcia odbywały się w systemie zdalnym na ogólnie dostępnych platformach, które umożliwiają interakcję między studentami a nauczycielami. Zastosowane środki techniczne to głównie komputer z wewnętrzną kamerą mikrofonem i głośnikiem. Lepszą jakość przekazu zapewniałby sprzęt zewnętrzny.

Biblioteka Wydziału Filii Uniwersytetu Łódzkiego w Tomaszowie Mazowieckim została powołana rozporządzeniem Rektora UŁ w 2002 r. Biblioteka mieści się w budynku Wydziału i zajmuje lokal o powierzchni 108 m². W skład pomieszczeń wchodzi: wypożyczalnia, magazyn książek, czytelnia (20 miejsc) i pokój pracowniczy. Posiada 6 stanowisk komputerowych z dostępem do Internetu, w tym 3 dla studentów z dostępem do katalogu on-line, e-zasobów Biblioteki Uniwersytetu Łódzkiego

(np. Ibuk Libra, EBSCOhost, Green File-EBSCOhost czy Cambridge Journals) oraz do baz bibliograficznych Instytutu Badawczego Leśnictwa. Biblioteka zapewnia dostęp do materiałów i zasobów niezbędnych do prowadzenia działalności dydaktycznej i naukowej. Od 2009 r. dla kierunku Leśnictwo zgromadzono ponad 1500 tytułów książek i czasopism, w tym: Brać Łowiecka, Chrońmy Przyrodę Ojczystą, Drwal, Echa Leśne, Głos Lasu, Las Polski, Łowiec Polski, Nowa Gazeta Leśna, Ornis Polonica, Przegląd Leśniczy, Przyroda Polska, Ptaki Polski, Sylwan, a także archiwalne roczniki Leśnych Prac Badawczych, Wiadomości Ekologicznych oraz Parków Narodowych i Rezerwatów Przyrody.

Biblioteka Filii UŁ oferuje następujące usługi informacyjno-bibliograficzne:

- wypożyczenia książek studentom i pracownikom naukowym,
- udostępnianie zbiorów na miejscu w czytelni wszystkim użytkownikom biblioteki (także mieszkańcom naszego miasta i regionu),
- usługi informacyjne: katalogowe, bibliograficzne, szkolenia biblioteczne i inne,
- oferuje możliwość wysyłania mailem kopii artykułów z posiadanych czasopism (Baza Zawartości Czasopism) oraz skany fragmentów książek.

Studenci mają możliwość wyszukiwania i zamawiania książek poprzez katalog on-line na stronie internetowej Filii UŁ. Biblioteka, dzięki współpracy z Instytutem Badawczym Leśnictwa w Sękocinie Starym, Inspektoratem Ochrony Środowiska w Łodzi oraz Centrum Informacyjnym Lasów Państwowych otrzymuje materiały i czasopisma leśne. W udostępnionej bazie nie widnieją jednak najnowsze wytyczne i instrukcje obowiązujące u głównego pracodawcy dla absolwentów – PGL LP. Godziny otwarcia biblioteki (poniedziałek 10-14, wtorek-piątek 10-16, sobota 10-14) dostosowane są głównie dla studentów stacjonarnych. Biblioteka nie jest czynna w godzinach wieczornych.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 5 - kryterium spełnione częściowo

Uzasadnienie

Sale i specjalistyczne pracownie dydaktyczne oraz ich wyposażenie są częściowo zgodne z potrzebami procesu nauczania i uczenia się. Warunki kształcenia nie są w pełni adekwatne do rzeczywistych wymogów stawianych absolwentowi w przyszłej pracy zawodowej. W szczególności nie w pełni umożliwiają prawidłową realizację zajęć kształtujących umiejętności praktyczne w warunkach właściwych dla zakresu działalności zawodowej. Sam budynek i sale są zadbane i dość estetyczne, jednakże wyposażenie sal i pracowni w sprzęt specjalistyczny jest skromne. Rzuca to między innymi na zakres prac dyplomowych.

Wyposażenie techniczne pomieszczeń, pomoce i środki dydaktyczne, aparatura badawcza w niepełnym stopniu umożliwiają prawidłową realizację zajęć, w tym z wykorzystaniem zaawansowanych technik informacyjno-komunikacyjnych.

Liczba, wielkość i układ pomieszczeń, liczba stanowisk komputerowych, licencji na specjalistyczne oprogramowanie itp. są dostosowane do liczby studentów oraz liczebności grup i umożliwiają prawidłową realizację zajęć.

Lokalizacja biblioteki jest właściwa (główny budynek), jednakże liczba, wielkość i układ pomieszczeń bibliotecznych, ich wyposażenie techniczne, liczba miejsc w czytelni, udogodnienia dla użytkowników, godziny otwarcia nie zapewniają warunków do komfortowego korzystania z zasobów bibliotecznych w formie tradycyjnej. Całkowita powierzchnia biblioteki, wraz z pomieszczeniami dla pracowników wynosi nieco ponad 100 metrów kwadratowych.

Nie w pełni zapewniona jest zgodność infrastruktury dydaktycznej, naukowej i bibliotecznej oraz zasad korzystania z niej z przepisami BHP. Przykładem mogą być kraty w otworach drzwiowych, które w czasie przymusowej ewakuacji mogą stwarzać zagrożenie.

Zapewniony jest dostęp studentów do sieci bezprzewodowej oraz do pomieszczeń dydaktycznych, laboratoriów naukowych, komputerowych, specjalistycznego oprogramowania, jednakże nie ma stanowisk komputerowych do korzystania przez studentów oczekujących na zajęcia (z wyjątkiem biblioteki) w celu wykonywania zadań, realizacji projektów.

Dostęp osób z niepełnosprawnością do infrastruktury dydaktycznej, naukowej i bibliotecznej zapewnia platforma schodowa dla wózków inwalidzkich. Innych rozwiązań likwidujących bariery w dostępie do sal dydaktycznych, pracowni i laboratoriów, jak również zaplecza sanitarnego nie stwierdzono. Miejsca parkingowe dla osób niepełnosprawnych są wyznaczone, jednakże ich sposób oznakowania jest niezgodny z przepisami.

Wyposażenie w sprzęt umożliwiający prowadzenie zajęć z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość lub w formie kształcenia hybrydowego (blended learning) jest niewystarczające. Synchroniczną i asynchroniczną interakcję między studentami a nauczycielami akademickimi i innymi osobami prowadzącymi zajęcia umożliwiłyby kamery i wizualizery oraz mikrofony, (szczególnie na takich przedmiotach jak entomologia, botanika itp.).

Zasoby biblioteczne, informacyjne oraz edukacyjne są w miarę zgodne, co do aktualności, zakresu tematycznego i zasięgu językowego, a także formy wydawniczej, z potrzebami procesu nauczania i uczenia się. Obejmują piśmiennictwo zalecane w sylabusach, ale w liczbie egzemplarzy nie zawsze dostosowanej do potrzeb procesu nauczania i uczenia się oraz liczby studentów.

Narzędzia informatyczne umożliwiają w miarę dobry dostęp do zasobów informacji naukowej - głównie zasobów IBL w Sękocinie.

Jako niewystarczające uznano zasoby związane z wiedzą zawodową, w szczególności w zakresie aktualnych działań wydawniczych głównego interesariusza - Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe.

W niewystarczającym zakresie prowadzone są okresowe przeglądy infrastruktury dydaktycznej i naukowej i bibliotecznej, wyposażenia technicznego pomieszczeń, pomocy i środków dydaktycznych, aparatury badawczej, specjalistycznego oprogramowania, zasobów bibliotecznych, informacyjnych oraz edukacyjnych obejmujące ocenę sprawności, dostępności, nowoczesności, aktualności, dostosowania do potrzeb procesu nauczania i uczenia się, liczby studentów, potrzeb osób niepełnosprawnością.

Nie stwierdzono udziału nauczycieli akademickich oraz innych osób prowadzących zajęcia, jak również studentów, w okresowych przeglądach. Wyniki okresowych przeglądów, w tym wnioski z oceny dokonywanej przez studentów, nie są wykorzystywane do doskonalenia infrastruktury dydaktycznej, naukowej i bibliotecznej wyposażenia technicznego pomieszczeń, pomocy i środków dydaktycznych, aparatury badawczej, specjalistycznego oprogramowania, zasobów bibliotecznych, informacyjnych oraz edukacyjnych.

Nieprawidłowości, które były podstawą do zaproponowania obniżonej oceny i sformułowania zaleceń: ubogie wyposażenie w sprzęt pomiarowy i badawczy (laboratoryjny i terenowy), brak własnej bazy terenowej do prowadzenia badań, doświadczeń, testów, brak ogólnodostępnego sprzętu komputerowego dla studentów oczekujących na zajęcia, niedostosowane godziny działalności biblioteki dla studentów pracujących, brak przeglądów infrastruktury z udziałem kadry i studentów, brak urządzeń ułatwiających prowadzenie zajęć na odległość (wizualizatorów, tablic interaktywnych, kamer, mikrofonów), niewystarczające zasoby biblioteczne, w szczególności

w zakresie specjalistycznych pozycji, z których wiedza jest wymagana przez potencjalnych pracodawców.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Zalecenia

Zaleca się:

1. uzupełnienie wyposażenia dydaktycznego niezbędnego do właściwego prowadzenia zajęć, zarówno w siedzibie uczelni, jak i w ramach zajęciach terenowych: niedobory są zauważalne w ramach wszystkich przedmiotów, ale w szczególności przedmiotów kierunkowych;
2. stworzenie własnego zaplecza doświadczalnego umożliwiającego realizację prac etapowych i dyplomowych na materiale własnym;
3. uzupełnienie zbiorów biblioteki o najnowsze podręczniki z zakresu leśnictwa oraz wytyczne i zarządzenia branżowe, w szczególności wydawane przez Ośrodek Rozwojowo-Wdrożeniowy Lasów Państwowych w Bedoniu;
4. umożliwienie korzystania z biblioteki w godzinach wieczornych;
5. doposażenie sal w sprzęt umożliwiający prowadzenie zajęć na odległość;
6. prowadzenie przeglądów infrastruktury z udziałem kadry i studentów, w tym wyposażenia eliminujące bariery architektoniczne;
7. podjęcie działań naprawcze zapobiegające występowaniu nieprawidłowości, będących podstawą do sformułowania zaleceń.

Kryterium 6. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 6

W zakresie ocenianego kierunku Uczelnia współpracuje przede wszystkim z jednostkami organizacyjnymi Lasów Państwowych, oprócz tego w gronie interesariuszy zewnętrznych współpracujących stale z kierunkiem leśnictwo znalazło się kilka innych podmiotów: 2 jednostki administracji samorządowej, 2 przedsiębiorstwa reprezentujące przemysł drzewny, 1 właściciel lasu prywatnego, jednostka badawczo-rozwojowa innej uczelni oraz 2 szkoły ponadpodstawowe prowadzące kształcenie w zawodach związanych z leśnictwem. Skład grona interesariuszy jest reprezentatywny dla kierunku leśnictwo, jednakże pokrywa tylko część potrzeb w zakresie realizacji koncepcji kształcenia przyjętej przez jednostkę. W szczególności brakuje w gronie interesariuszy podmiotów z sektora pozarządowego oraz instytucji odpowiedzialnych za ekologię i ochronę ekosystemów leśnych.

W latach 2016-2019 funkcjonowała instytucjonalna forma włączenia przedstawicieli otoczenia społeczno-gospodarczego w funkcjonowanie Filii w postaci Rady Konsultacyjno-Doradczej, w której reprezentowani byli interesariusze zewnętrzni kierunku. Do celów Rady należało opiniowanie programu kształcenia i jego realizacji, promocja kierunku, wypracowanie nowych form współpracy oraz doskonalenie tych już funkcjonujących, w szczególności kształcenia na praktykach. Cele, dla których powołana została Rada nie zostały jednak przełożone na konkretne plany działania czy chociażby bardziej szczegółowe założenia, przez co większość zadań nie była realizowana. Rola Rady ograniczona była faktycznie do forum dyskusji z interesariuszami, nie prowadzącej do konkluzji

i podjęcia konkretnych działań na rzecz doskonalenia programu i form kształcenia. Wśród form współpracy, do których przyczyniło się funkcjonowanie Rady, należy wymienić:

- zapewnienie odpowiedniej ilości miejsc na odbywanie praktyk w nadleśnictwach,
- opiniowanie programu praktyk, w efekcie czego podjęto decyzję o przeniesieniu modułu praktyk 6-miesięcznych na 6 semestr i realizowaniu ich w jednej części – zmiana została wprowadzona na wniosek części nadleśnictw,
- uruchomienie dodatkowych zajęć terenowych w jednostkach Lasów Państwowych,
- wprowadzenie dodatkowych wizyt studyjnych w jednostkach Lasów Państwowych, w zakładach przemysłu drzewnego oraz w zakładach doświadczalnych gospodarki leśnej.

Działalność Rady była słabo usystematyzowana i niesformalizowana, nie prowadzono zapisów z prowadzonych dyskusji ani podejmowano na forum Rady analiz lub ewaluacji współpracy. W 2019 roku w wyniku reorganizacji jednostki prowadzącej kierunek, Rada uległa likwidacji i na jej miejsce nie powołano żadnej formy instytucjonalnej reprezentacji interesariuszy zewnętrznych. Deficyt w tym zakresie został dostrzeżony przez władze Wydziału, jednakże do momentu zakończenia oceny żadne działania nie zostały podjęte.

Oprócz wymienionych form współpracy zaangażowanie interesariuszy zewnętrznych należy odnotować również:

- prowadzenie zajęć przez pracowników służb leśnych;
- współpracę z dwiema szkołami ponadpodstawowymi, w których pracownicy wydziału przeprowadzili kilka prelekcji, propagujących wiedzę o leśnictwie oraz promujących studia na kierunku; obecnie prowadzone są działania na rzecz poszerzenia tego zakresu współpracy, przede wszystkim o formę klas patronackich, w których program zawierałby elementy przygotowujące potencjalnych przyszłych kandydatów na studia na kierunku leśnictwo; działania te są na razie na etapie wstępnych analiz i ustaleń, jednakże kierunek tych starań należy ocenić pozytywnie i rekomenduje się, aby zostały one wdrożone;
- uczestnictwo w targach pracy, we współpracy z jednostkami Lasów Państwowych.

Wskazane formy współpracy w stosunkowo niewielkim stopniu przyczyniają się do poprawy jakości kształcenia, zajęcia terenowe prowadzone dzięki wsparciu interesariuszy zewnętrznych pozwalają jedynie w części zniwelować deficyty jednostki w zakresie własnej infrastruktury. Nie zaangażowano w interesariuszy zewnętrznych w sposób usystematyzowany w proces dyplomowania, co przekłada się na niewielki stopień upracticznienia prac inżynierskich. Rekomenduje się, aby podjąć starania dla zaangażowania podmiotów zewnętrznych w ten aspekt kształcenia, np. poprzez wspólne określanie listy zagadnień inżynierskich do podejmowania przez dyplomantów.

Koncentracja na współpracy z wąskim gronem podmiotów zewnętrznych powoduje, że jednostka koncentruje się tylko na uzupełnieniu bieżących deficytów własnych i potrzeb dotychczasowych interesariuszy, a przedstawiciele otoczenia pełnią w niewielkim stopniu rolę stymulującą dla rozwoju kierunku. Co istotne, nawet postulaty zgłaszane przez jednego z przedstawicieli kadry, aby włączyć do współpracy podmioty nowe podmioty, związane z ochroną środowiska, były do tej pory ignorowane. Rekomenduje się zatem, aby Wydział pozyskał do współpracy nowych interesariuszy zewnętrznych, zgodnie z przyjętą koncepcją kształcenia.

W jednostce nie wyznaczono osób ani komórki organizacyjnej do koordynowania i monitorowania współpracy z otoczeniem. Przyczyniło się to do zaniedbania usystematyzowanej ewaluacji współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym. Wszelkie bieżące analizy w tym zakresie miały charakter niesformalizowany i nie powstała dla nich żadna dokumentacja. Pewien wyjątek stanowi tu opracowanie nowych dokumentów strategicznych, w tym sformułowanie w 2019 roku nowej

strategii dla Wydziału (obejmującej m. in. reorganizację kierunku leśnictwo). Istotną część analizy strategicznej poświęcono budowie relacji z interesariuszami zewnętrznymi, wskazano m. in. potrzebę włączenia do ich grona nowych podmiotów. Wnioski zawarte w strategii należy ocenić pozytywnie, m.in. w kontekście postulatów zgłaszanych przez kadre, jednakże wdrożenie zawartych w dokumencie konkluzji nie zostało zainicjowane do dnia zakończenia oceny. Obecnie dokonywana jest modyfikacja strategii i jej finalna wersja nie została ustalona. W 2019 roku opracowano lokalnie, na poziomie Wydziału strategię marketingową, w ramach której wskazano ogólne kierunki działań promocyjnych, jakie powinny być podejmowane we współpracy z interesariuszami zewnętrznymi kierunku leśnictwo. Część założeń strategii jest obecnie w fazie przygotowania (prelekcje i wykłady otwarte dla szkół ponadpodstawowych, organizacja dni otwartych Wydziału, modyfikacja profili internetowych w mediach społecznościowych pod kątem wzmocnienia relacji z absolwentami), jednakże poziom zaawansowania tych działań jest obecnie niski, a przez to ocena ich efektywności nie jest jeszcze możliwa. Należy jednak zauważyć, że podjęte analizy miały charakter jednorazowy. Brak prowadzenia usystematyzowanej, regularnej ewaluacji i analiz współpracy z otoczeniem przekłada się na ograniczoną ilość form wspólnego działania oraz dużą inercję w podejmowaniu nowych inicjatyw oraz wdrażaniu wniosków doskonalących.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 6 - kryterium spełnione częściowo

Uzasadnienie

Uczelnia stale współpracuje z interesariuszami zewnętrznymi kierunku leśnictwo, zakres tej współpracy spełnia podstawowe potrzeby w zakresie realizacji programu kształcenia i częściowo jest adekwatna do przyjętej koncepcji kształcenia. Niektóre z przejawów tej współpracy stanowią mocną stronę kierunku: stałe porozumienia dotyczące organizacji praktyk zawodowych w jednostkach Lasów Państwowych, prowadzenie zajęć terenowych w jednostkach Lasów Państwowych, prowadzenie zajęć programowych na uczelni przez praktyków - pracowników służb leśnych, wyjazdy studyjne do zakładów produkcyjnych przemysłu drzewnego i oraz jednostek doświadczalnych, opiniowanie programów kształcenia przez interesariuszy zewnętrznych, które przyczyniło się m. in. do konsolidacji modułu praktyk oraz położenia większego nacisku na elementy ekonomiki.

Do ewidentnych słabych stron współpracy jednostki z otoczeniem zaliczyć należy: koncentrację na współpracy z Lasami Państwowymi i powiązanymi z nimi podmiotami, co nie pokrywa w pełni potrzeb kierunku wynikających z koncepcji kształcenia; stosunkowo niewielki zakres form współpracy oraz niskie przyczynianie się zaangażowania interesariuszy w rozwój kierunku, w tym wypracowanie nowych form kształcenia lub wprowadzenie nowych treści; słaby poziom koordynacji i bieżącego monitorowania współpracy; brak prowadzenia regularnej, kompleksowej ewaluacji i analiz współpracy.

Większość ze wskazanych słabości nie zagraża bieżącemu funkcjonowaniu kierunku. Jednakże ewidentny brak pełnego skoordynowania współpracy z otoczeniem, a przede wszystkim nie podejmowanie regularnej ewaluacji działań prowadzonych we współpracy z interesariuszami zewnętrznymi (a w szczególności pracodawcami) stanowi uchybienie wobec standardów jakości kształcenia. Należy zauważyć, że kompleksowa współpraca z przedstawicielami otoczenia społeczno-gospodarczego w przypadku kierunku studiów na profilu praktycznym ma znaczenie kluczowe, a co za tym idzie powinna być regularnie, monitorowana i oceniana, zaś bieżące przeglądy i regularna, okresowa ewaluacja współpracy powinna prowadzić do podejmowania skoordynowanych działań

doskonalących. Z tego względu niezależnie od rekomendacji zawartych w analizie kryterium, zostaje sformułowane stosowne zalecenie.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Zalecenia

Zaleca się:

1. wdrożenie odpowiedniego rozwiązania organizacyjnego w zakresie koordynacji współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym.
2. prowadzenie bieżącego monitoringu i regularnej, kompleksowej ewaluacji współpracy z interesariuszami zewnętrznymi, obejmującą opinię interesariuszy, badanie efektywności podejmowanych form współpracy.
3. w ramach prowadzonej ewaluacji wypracowywać konkretne wnioski, użyteczne m. in. do doskonalenia dotychczasowych form współpracy z interesariuszami zewnętrznymi i wypracowania nowych, a także planowania rozwoju kierunku.

Kryterium 7. Warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 7

Umiędzynarodowienie procesu kształcenia na kierunku jest w fazie wstępnej. Zarówno kadra wykładowa jak i studenci nie uczestniczą w wymianie międzynarodowej. Brak też umów międzynarodowych o współpracy, wizyt studyjnych, konferencji międzynarodowych i innej oficjalnej wymiany doświadczeń z uczelniami zagranicznymi.

Nie prowadzi się okresowych ocen stopnia umiędzynarodowienia kształcenia, obejmujących ocenę skalę, zakres i zasięg aktywności międzynarodowej kadry i studentów.

Stwarzane są możliwości rozwoju międzynarodowej aktywności nauczycieli akademickich i studentów związanej z kształceniem na kierunku. Od bieżącego roku akademickiego Wydział reaktywował swoje uczestnictwo w Programie Erasmus+ w zakresie w jakim pozwalają ogólne przepisy Uczelni. W ramach kierunku leśnictwo dotychczas nie zostały bezpośrednio podpisane umowy z uczelniami zagranicznymi. Wydział jest w trakcie opracowywania koncepcji wdrażania współpracy z partnerami zagranicznymi.

Z powodów proceduralnych kierunek leśnictwo w Tomaszowie Mazowieckim podlega w tej chwili pod umowy bilateralne zawierane przez Wydział Biologii i Ochrony Środowiska UŁ, co tworzy pewną zależność i eliminuje kierunek leśnictwo z obustronnej wymiany międzynarodowej. Wydział Filia nie ma przez to możliwości sprowadzenia do siebie zagranicznych studentów i pracowników w ramach Programu Erasmus+.

W bieżącej rekrutacji na zagraniczne praktyki udział bierze dwójka studentów kierunku leśnictwo (II rok studia niestacjonarne oraz IV rok studia stacjonarne); obecnie wybierają oni instytucje przyjmujące i przygotowują dokumentację. Kolejne dwie osoby rozważają udział w rekrutacji na praktyki, która rozpocznie się w marcu. Inna dwójka studentów kierunku leśnictwo jest zdecydowana na wyjazd semestralny z Programu Erasmus+ i oczekuje na rozpoczęcie rekrutacji (połowa lutego 2021r.); oboje wybrali jedną z uczelni fińskich. Pełnomocnik Dziekana ds. Programu Erasmus+ (jednocześnie Wydziałowy Koordynator ds. Programu Erasmus+) regularnie rozpowszechnia informacje o programach, jest w stałym kontakcie ze wszystkimi w/w osobami, udziela

szczegółowych wskazówek oraz pomaga w sporządzeniu dokumentacji. Odbyło się też spotkanie w/w Pełnomocnika z kilkoma studentami I roku kierunku leśnictwo (studia stacjonarne), którzy już wyrażają zainteresowanie wyjazdami. W niedługim czasie planowane jest także ogólne spotkanie organizowane przez uczelniane Biuro Współpracy z Zagranicą, do udziału, w którym zostaną zaproszeni wszyscy chętni studenci kierunku leśnictwo.

Innym aspektem umiędzynarodowienia procesu kształcenia jest zachęcanie studentów do udziału w wydarzeniach organizowanych przez zagranicznych partnerów Uniwersytetu Łódzkiego w formule online. Dwójka studentów kierunku leśnictwo (II rok studia stacjonarne) wzięła udział w kursie języka chińskiego i kultury chińskiej pt. "Chinese Bridge" Wydział wkroczył w nowy etap umiędzynarodowienia kształcenia przede wszystkim poprzez nawiązanie i utrzymywanie intensywnego kontaktu z uczelnianym Biurem Współpracy z Zagranicą, a także powołanie Pełnomocnika Dziekana ds. Programu Erasmus+. Kierownik Katedry Nauk Leśnych zapoznał się z ofertą uczelni partnerskich posiadających umowy z Wydziałem Biologii i Ochrony Środowiska UŁ. Promocja kierunku leśnictwo w aspekcie umiędzynarodowienia obejmuje opracowanie profesjonalnych treści w j. angielskim. Jednocześnie w ramach lektoratu z j. angielskiego studenci kierunku leśnictwo zapoznają się ze specjalistycznym słownictwem pod takim kątem, by mogli się nim swobodnie posługiwać w warunkach międzynarodowych.

Plany i koncepcje działań w celu podniesienia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia zakładają wdrożenie mechanizmów, które pozwolą studentom kierunku leśnictwo na uzyskanie rzetelnej wiedzy na temat realiów dot. leśnictwa w innych krajach. Jeden z pomysłów dotyczy promowania takiej wiedzy w ramach Koła Naukowego. Poprzez rozwój Programu Erasmus+ większa część studentów i pracowników będzie miała także okazję nabyć praktykę i doświadczenie w środowisku innym, niż lokalne. Jest także jednym z priorytetów, by w niedługim czasie móc sprowadzić do Filii osobę o charakterze visiting professor, której wkład dydaktyczny znacząco przyczyni się do rozwoju wiedzy i kompetencji studentów kierunku leśnictwo.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 7 - kryterium spełnione częściowo

Uzasadnienie

Rodzaj i zakres umiędzynarodowienia procesu kształcenia są zgodne z koncepcją i celami kształcenia. Zasięg umiędzynarodowienia nie jest wystarczający.

Stwarzane są możliwości rozwoju międzynarodowej aktywności nauczycieli akademickich i studentów związanej z kształceniem na kierunku.

Stwierdzono:

- brak umów międzynarodowych,
- brak studiujących osób z innych krajów,
- brak regulaminów określających zasady przenoszenia zaliczeń semestrów uzyskanych na innych uczelniach,
- brak mobilności międzynarodowej studentów,
- brak mobilności międzynarodowej Kadry akademickiej,
- brak wymiany doświadczeń dydaktycznych i naukowych z uczelniami zagranicznymi (brak konferencji, gości wizytujących, wykładów).

Nie stwierdzono dokonywania okresowych ocen stopnia umiędzynarodowienia kształcenia, których wyniki mogłyby umożliwić intensyfikację umiędzynarodowienia kształcenia.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Zalecenia

Zaleca się:

1. zawarcie umów międzynarodowych umożliwiających pobudzenie współpracy z innymi ośrodkami,
2. opracować zasad uczestnictwa w wymianie międzynarodowej ułatwiające Studentom podejmowanie decyzji o wyjeździe na inną uczelnię;
3. aktywizowanie międzynarodowych działań kadry i studentów;
4. organizowanie konferencji międzynarodowych, wizyt studyjnych, wykładów gości;
5. prowadzenie okresowej oceny działań w zakresie umiędzynarodowienia kształcenia;
6. podjęcie działań naprawczych zapobiegających występowaniu nieprawidłowości, będących podstawą do sformułowania zaleceń.

Kryterium 8. Wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 8

System wsparcia studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, zawodowym, naukowym oraz w wejściu na rynek pracy jest odpowiednio zorganizowany. Uczelnia wspiera studentów na wielu płaszczyznach, jednak z perspektywy studenckiej, jednym z najważniejszych elementów takiego wsparcia jest współpraca i bieżący kontakt z wykładowcami. Studenci mają możliwość kontaktowania się z nauczycielami akademickimi prowadzącymi przedmioty na studiach podczas konsultacji. O terminach i godzinach konsultacji studenci dowiadują się na pierwszych zajęciach. Dodatkowo godziny konsultacji są publikowane na tablicy informacyjnej. Mała liczba studentów pomaga w indywidualnym kontakcie student – nauczyciel. Studenci mają swobodną możliwość konsultacji z wykładowcami podczas dyżurów oraz po wcześniejszym ustaleniu terminu z nauczycielem akademickim podczas dodatkowych godzin konsultacji.

Studenci mogą korzystać z wielu form wsparcia merytorycznego ze strony uczelni. Studenci mają możliwość uczestniczenia w pracach kół naukowych oferujących różnorodną tematykę badawczą, jednocześnie ucząc się pracy w zespole nadzorowanym przez doświadczonych badaczy. Za wsparcie studentów w zakresie rozwoju umiejętności oraz przygotowania do prowadzenia działalności zawodowej na rynku pracy odpowiada Uczelniane Biuro Karier. Biuro zajmuje się między innymi rozwojem u studentów kompetencji miękkich, organizacją Uniwersyteckich Targów Pracy, realizacją projektów adresowanych do studentów takich jak: Konsultacje On-line, Akademia Kompetencji, Students'Power oraz Doradztwo Zawodowe. Dodatkowo Biuro Karier prowadzi bazę ofert pracy, praktyk i staży. Wszelkie aktualne informacje dotyczące działalności Biura Karier zamieszczane są na uczelnianej stronie internetowej. W związku ze specyfiką kierunku studenci w małym stopniu korzystają z oferty Biura Karier.

Uczelnia zapewnia możliwość indywidualnej organizacji studiów, studiowania według indywidualnego programu studiów. Zgodnie z Regulaminem Studiów na UŁ, student ma prawo ubiegać się o IOS z powodów zdrowotnych, losowych, opieki nad osobami niepełnosprawnymi,

okresowym odbywaniem studiów poza UŁ. Studentce w ciąży lub studentowi będącemu rodzicem oraz studentom niepełnosprawnym posiadającym orzeczenie o znacznym stopniu niepełnosprawności Dziekan przyznaje IOS na określonym kierunku studiów stacjonarnych. Szczególnie uzdolnionym i wyróżniającym się studentom drugiego roku oraz wyższych lat studiów ze średnią ocen z dotychczasowego toku studiów, nie mniejszą od określonej przez Radę Wydziału, uczelnia umożliwia złożenie wniosku o indywidualny plan i program studiów (IPS). Student, który został zakwalifikowany na studia według indywidualnego planu studiów i programu nauczania odbywa je wraz ze wsparciem opiekuna naukowego. Działalność naukowa studentów jest dofinansowywana przez rektora, dziekana.

Uczelnia umożliwia studentom podjęcie aktywności artystycznych, sportowych, organizacyjnych oraz charytatywnych. Organizowane są wydarzenia artystyczne i integracyjne. Studenci mają również możliwość rozwijania kompetencji społecznych poprzez udział w projektach charytatywnych. Wsparcie w procesie uczenia się dostosowane jest do potrzeb różnych grup studentów. Studentowi, który zostaje rodzicem ma możliwość złożenie wniosku o Indywidualną Organizację Studiów. Wniosek złożony przez studentkę w ciąży lub studenta będącego rodzicem Dziekan przyznaje IOS na określonym kierunku studiów stacjonarnych. Student wychowujący dziecko ma możliwość ubiegania się o stypendium socjalne w zwiększonej wysokości. Akademickie Centrum Wsparcia zapewnia wsparcie studentów z niepełnosprawnościami. Do najważniejszych zadań biura należy: wsparcie psychologiczne, wsparcie i pomoc w zakresie opinii w sprawie dostosowania procesu dydaktycznego do potrzeb wynikających z niepełnosprawności studenta, rehabilitacji ruchowej i wypożyczenia sprzętu specjalistycznego, pomoc w organizacji alternatywnych form zdawania egzaminów i zaliczeń, bezpłatna pomoc tłumacza języka migowego, pętle indukcyjne dla osób słabosłyszących. Ponadto Biblioteka Uniwersytecka zapewnia specjalne pokoje do pracy dla studentów z niepełnosprawnościami. Uczelnia przyznaje również stypendium dla studentów z niepełnosprawnościami.

Na uczelni funkcjonuje prosty system składania skarg, zażaleń oraz wyrażania opinii. Uwagi mogą być bezpośrednio kierowane do prorektora ds. Studenckich składane za pośrednictwem opiekuna roku lub przedstawicieli samorządu studentów. Studenci mogą wysyłać skargi, zażalenia i opinię w szczególności dotyczące pracowników uczelni. Są one analizowane i ewaluowane. Studenci pierwszych roczników mają obowiązek zaliczyć przedmiot „Szkolenie z BHP w Uniwersytecie Łódzkim”. Materiały do szkolenia znajdują się na Uczelnianej Platformie Zdalnego Kształcenia [e-Campus](#).

Studenci mogą również zapisywać się na szkolenia organizowane przez Akademickie Centrum Wsparcia:

- dla studentów I roku „Wsparcie na Starcie, czyli nie taki diabeł straszny – kilka słów jak przetrwać pierwsze chwile na uczelni”;
- dla wszystkich studentów „Studiuję, (nie) stresuję się – zarządzanie sobą w stresie podczas nauki zdalnej i ograniczonych kontaktów społecznych”.

W Uniwersytecie Łódzkim działa Akademickie Centrum Wsparcia, które zapewnia pomoc psychologiczną dla studentów. W ofercie biura są spotkania indywidualne i grupowe sesje rozwojowe, warsztaty rozwojowe, wsparcie psychologiczne, konsultacje w zakresie profilaktyki i terapii uzależnień, zajęcia logopedyczne.

Uczelnia zapewnia studentom wsparcie w zakresie przygotowania do kształcenia w formie hybrydowej lub zdalnej. Studenci mają również możliwość skontaktowania się z nauczycielami akademickimi poprzez pocztę elektroniczną oraz system internetowy. Zajęcia zdalne lub częściowo zdalne są odpowiednio zorganizowane, a studenci mogą uzyskać stosowną pomoc

w przypadku problemów. Motywacja studentów do osiągania lepszych wyników jest osiągana poprzez stypendium Rektora dla najlepszych studentów. Oprócz wysokich wyników w nauce premiowana jest działalność naukowa, społeczna, sportowa oraz artystyczna. Tryb przyznawania stypendiów reguluje Regulamin świadczeń Stypendialnych dla Studentów i Doktorantów Uniwersytetu Łódzkiego.

Kadra wspierająca proces uczenia się jest odpowiednio przygotowana do potrzeb studentów i oferuje swoje wsparcie w odpowiednich godzinach. Studenci mogą uzyskać pomoc we wszystkich jednostkach. Godziny oraz dni otwarcia dziekanatu oraz kasy Uczelni są dopasowane do wymagań studentów. Procedura rozpatrywania wniosków składanych przez studentów do dziekanatu jest wydłużona oraz skomplikowana. Rekomenduje się wprowadzenie systemu poprawy jakości i szybkości obsługi wniosków interesantów przez dziekanat. W Filii Uniwersytetu Łódzkiego w Tomaszowie Mazowieckim funkcjonuje wydziałowy samorząd studentów. Przy współpracy z Władzami Uczelni organizowane są liczne wydarzenia kulturalne, charytatywne, artystyczne i integracyjne. Uczelnia aktywnie wspiera samorząd studencki poprzez wsparcie finansowe oraz organizacyjne. Samorząd ma do dyspozycji pokój wyposażony w podstawowy asortyment biurowy.

Udział studentów w ocenie udzielanego im wsparcia zapewniony jest poprzez studencką ankietę. Studenci są informowani i zachęceni do uzupełniania ankiet. Studenci mają możliwość oceny powyższych aspektów w przyjętych w ankietach skali ocen. Dodatkowo władze uczelni podczas spotkań ze studentami na których studenci przekazują swoją opinie dotyczące udzielanego im wsparcia.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 8 - kryterium spełnione

Uzasadnienie

Wsparcie studentów kierunku leśnictwo w Uniwersytecie Łódzkim (fila w Tomaszowie Mazowieckim) w procesie uczenia się jest wszechstronne, przybiera formy adekwatne do efektów uczenia się, uwzględnia zróżnicowane potrzeby studentów, sprzyja rozwojowi społecznemu i zawodowemu studentów poprzez zapewnienie dostępności nauczycieli akademickich, pomoc w procesie uczenia się i osiągnięciu efektów uczenia się oraz w przygotowania do prowadzenia działalności zawodowej w obszarach zawodowego rynku pracy właściwych dla kierunku, motywuje studentów do osiągania bardzo dobrych wyników uczenia się, jak również zapewnia kompetentną pomoc pracowników administracyjnych w rozwiązywaniu spraw studenckich. Wsparcie studentów w procesie uczenia się podlega systematycznym przeglądom, w których uczestniczą studenci, a wyniki tych przeglądów są wykorzystywane w działaniach doskonalących.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Zalecenia

Kryterium 9. Publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 9

Według informacji przedstawionych w Raporcie samoceny i podczas wizytacji przez Władze Filii Uniwersytetu Łódzkiego w Tomaszowie Mazowieckim podstawowym źródłem informacji jest własna strona internetowa. Zawartość tej strony jest bardzo ograniczona, jest to bardziej tablica bieżących ogłoszeń, nie zawsze aktualnych, łatwiej znaleźć dokumenty już nieobowiązujące niż te aktualne np. zakładka Jakość kształcenia/Akty prawne. Strona nie posiada trybu dla osób z niepełnościami wzrokowymi.

Struktura strony nie ułatwia korzystania, informacje dla studentów znajdują się w różnych zakładkach, jedynie informacja dla kandydatów jest w miarę przejrzysta przygotowana. Zakładka adresowana dla kandydatów na studia zawiera wszystkie podstawowe informacje dotyczące zasad i terminów rekrutacji. Jednak dane dotyczące terminów podane w zakładce dla Kandydatów i kierunku różnią się. W zakładce dla kierunku znajduje się różne ogłoszenia, wzory druków, wybrane informacje dotyczące praktyk i Erasmusa+, zasady rekrutacji rozkłady zajęć. Natomiast w zakładce nazywającej się „Program studiów” znajdujemy tylko plan studiów i krótki opis sylwetki absolwenta. W innej zakładce są informacje związane z pomocą materialną i odpłatnością za studia i to jest całość informacji jaką można uzyskać o tym kierunku z podstawnego źródła informacji według Władz tej Jednostki. W czasie wizytacji Władze Uczelni informowały zespół oceniający, że w najbliższych tygodniach zostanie uruchomiony nowy serwis informacyjny Uniwersytetu Łódzkiego, to spowodowało, że dbałość o obecnie używaną stronę w ostatnim czasie nie była wystarczająca, ale nowe rozwiązanie to zdecydowanie poprawi. Na stronie filii brakuje linków do informacji znajdujących się na stronie głównej Uczelni, np. do programu studiów tam zamieszczonego. Opublikowany program studiów nie w pełni spełnia wymogi określone w rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 27 września 2018 r. w sprawie studiów (Dz.U. z 2018 r. poz. 1861, z późn. zm.). Do zajęć /przedmiotów/ nie przypisano treści programowych oraz uzyskiwanych ich ramach efektów uczenia się. Dodatkowo jako źródło informacji, kierowanej już tylko do kandydatów, wskazano organizowane „Drzwi otwarte” oraz „kawiarenkę rekrutacyjną” działająca przy Rektoracie UŁ.

Szczegółowe informacje dotyczące przebiegu studiów dostępne są dla pracowników i studentów po zalogowaniu w systemie USOS.

Na Wydziale nie funkcjonuje żaden formalny system służący do oceny publicznego dostępu do informacji. Jedynym sposobem oceny dostępnej informacji są bezpośrednie kontakty studentów z pracownikami.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 9 - kryterium spełnione częściowo

Uzasadnienie

Podstawowym źródłem informacji jest własna strona internetowa. Zawartość tej strony jest bardzo ograniczona, jest to bardziej tablica bieżących ogłoszeń, nie zawsze aktualnych. Struktura strony nie ułatwia korzystania, informacje dla studentów znajdują się w różnych zakładkach, jedynie informacja dla kandydatów jest w miarę przejrzysta przygotowana. Natomiast w zakładce nazywającej się „Program studiów” znajdujemy tylko plan studiów i krótki opis sylwetki absolwenta. Opublikowany, na stronie głównej Uczelni, program studiów nie w pełni spełnia wymogi określone w rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 27 września 2018 r. w sprawie studiów, do przedmiotów nie przypisano treści programowych oraz uzyskiwanych ich ramach efektów uczenia się.

Na Wydziale nie funkcjonuje żaden formalny system służący do oceny publicznego dostępu do informacji. Jedynym sposobem oceny dostępnej informacji są bezpośrednie kontakty studentów z pracownikami.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Zalecenia

Zaleca się:

1. udoskonalenie obecnego systemu informacji poprzez uzupełnienie brakujących danych, ich aktualizację oraz połączenie strony wydziałowej z uczelnianą w celu zapewnienia dostępu do wszystkich informacji dotyczących kierunku z podstrony dla niego przeznaczonej.
2. uzupełnienie informacji o programie studiów o brakujące elementy wskazane w definicji programu studiów zamieszczonej w rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego w sprawie studiów z dnia 27 września 2018 r. w sprawie studiów (Dz.U. z 2018 r. poz. 1861, z późn. zm.).
3. opracowanie i wdrożenie formalnego systemu monitorowania jakości i rzetelności informacji o studiach.

Kryterium 10. Polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 10

Nadzór merytoryczny nad kierunkiem sprawuje Katedra Nauk Leśnych (do grudnia 2019 Instytut Nauk Leśnych) w Filii Uniwersytetu Łódzkiego w Tomaszowie Mazowieckim.

Natomiast nadzór nad jakością i doskonaleniem kształcenia sprawuje Wydziałowa Komisja ds. Jakości Kształcenia, stanowiąca organ opiniotwórczo-doradczy, powołana Zarządzeniem Dziekana Wydziału Filia Uniwersytetu Łódzkiego w Tomaszowie Mazowieckim Nr 1 z dnia 24.02.2020 r. w sprawie powołania Wydziałowej Komisji ds. Jakości Kształcenia. Do zadań WKds.JK należy m.in. opracowanie jednolitych procedur służących zarządzaniu jakością kształcenia, opiniowanie programów kształcenia, wdrażanie zaleceń Uczelnianej Rady ds. Jakości Kształcenia, przegląd aktów prawa pod kątem przepisów regulujących system jakości kształcenia. Istotną rolę pełniła również Rada Konsultacyjno-Doradcza przy Instytucie Nauk Leśnych, z której członkami konsultowano projekty zmian w programach studiów. Jednak w 2019 roku, po likwidacji Instytutu Nauk Leśnych, współpraca z Radą Konsultacyjno-Doradczą uległa zawieszeniu. Obecne kontakty z szeroką grupą interesariuszy zewnętrznych mają charakter nieformalny i odbywają się dzięki osobistym kontaktom nauczycieli akademickich i przedstawicieli Nadleśnictw działających w ramach Lasów Państwowych w tym regionie.

Podstawę prawną do opracowania i zmiany programów studiów stanowi Uchwała nr 620 Senatu Uniwersytetu Łódzkiego podjęta na 31. roboczym posiedzeniu w kadencji 2016-2020 w dniu 18 listopada 2019 r. w sprawie: wytycznych w zakresie tworzenia programów studiów w Uniwersytecie Łódzkim. Szczegółowe zasady zostały wprowadzone Zarządzeniem nr 53 Rektora Uniwersytetu Łódzkiego z dnia 18.12.2019 w sprawie: określenia procedury tworzenia i modyfikowania programów

studiów (harmonogram działań). Powyższe akty precyzyjnie określają zasady tworzenia programów studiów, jednak nie w pełni są realizowane, ustalony przez senat program studiów nie zawiera treści kształcenia i przypisanych im efektów uczenia się.

Zasady rekrutacji są precyzyjnie sformułowane, są to powszechnie stosowanie rozwiązania przypadku studiów pierwszego stopnia. Uwzględniane są wyniki matury z następujących przedmiotów: biologia, matematyka, geografia i język obcy. Niepokojące są rozbieżności w terminach składania dokumentów, z załącznika do uchwały senatu /Załącznik do uchwały nr 692 Senatu UŁ z dnia 27 kwietnia 2020 r.; Tekst jednolity załącznika nr 2 do uchwały nr 452 Senatu UŁ z dnia 14.06.2019 r. ze zm., TERMINARZ REKRUTACJI 2020/2021/ wynika, że rekrutacja kończy się definitywnie w dniu 30 września, natomiast na stronie internetowej można znaleźć informację, że kandydaci na studia stacjonarne mogą składać dokumenty do 21 października, a na niestacjonarne do 19 listopada.

Podstawy prawne do funkcjonowania systemu ewaluacji procesu kształcenia stanowi Uchwała nr 28 Senatu Uniwersytetu Łódzkiego podjęta na 2. roboczym posiedzeniu w kadencji 2020-2024 w dniu 28 września 2020 r. w sprawie: funkcjonowania Sytemu Jakości Kształcenia w UŁ. Ankieta oceniająca, którą studenci wypełniają w systemie USOS, zawiera typowe pytania i została wprowadzona Uchwałą nr 506 Senatu Uniwersytetu Łódzkiego podjętą na 29. roboczym posiedzeniu w kadencji 2012-2016 w dniu 15 czerwca 2015 r. w sprawie: określenia wzoru ankiety oceniającej. Ankieta ta nie obejmuje pytań dotyczących dostępu do informacji, oceny funkcjonowania dziekanatu oraz dostępnej infrastruktury. Z przedstawionych raportów rocznych wynika, że zwrotność ankiet często nie przekracza 10%, a więc uzyskiwane wyniki nie dają podstaw do podejmowania jakichkolwiek decyzji. W ostatnim raporcie nawet zrezygnowano z przeprowadzania ich analizy. W odniesieniu do monitorowania programu studiów podano informacje dotyczące prac nad dostosowaniem programu do przepisów obowiązujących w Uczelni. Raport zawiera informacje o działaniach promocyjnych, w wśród nich znajduje się rozwijanie współpracy z otoczeniem gospodarczym. Zaproponowano również, aby to koordynatorzy kierunków podjęli działania mające na celu pozyskanie opinii studentów w zakresie kształcenia. Na Wydziale funkcjonuje system hospitacji, każdy nauczyciel podlega ocenie w danym roku akademickim, w związku z tym, że oceny są jednoznacznie pozytywne taka intensywność hospitacji nie znajduje żadnego uzasadnienia.

Jedynym, wykazanym w raporcie samoceny, funkcjonującym narzędziem ewaluacji realizacji programu studiów na kierunku leśnictwo były posiedzenia Rady INL (już nieistniejącego) odbywające się cyklicznie na początku semestru. Na tych posiedzeniach analizowano uzyskiwane przez studentów efekty uczenia się. W tych zebraniach brali czynny udział przedstawiciele studentów kierunku leśnictwo: *„Dość „kameralna” atmosfera posiedzeń Rady INL „ośmiela” przedstawicieli studentów do obszernego przedstawiania stanowiska odnośnie programu studiów, jego realizacji i proponowanych zmian”* cyt. raportu samooceny.

Na Wydziale funkcjonuje nie w pełni sformalizowane opiniowanie programów kształcenia przez interesariuszy zewnętrznych, które przyczyniło się m. in. do konsolidacji modułu praktyk oraz położenia większego nacisku na elementy ekonomiki.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 10 - kryterium spełnione częściowo

Uzasadnienie

Nadzór merytoryczny nad kierunkiem sprawuje Katedra Nauk Leśnych, a nad jakością i doskonaleniem kształcenia sprawuje Wydziałowa Komisja ds. Jakości Kształcenia. Kontakty z szeroką grupą interesariuszy zewnętrznych mają charakter nieformalny.

Podstawę prawną do opracowania i zmiany programów studiów stanowią akty prawne obowiązujące w Uczelni, jednak nie w pełni są realizowane, ustalony przez senat program studiów nie zawiera treści kształcenia i przypisanych im efektów uczenia się.

Zasady rekrutacji są precyzyjnie sformułowane, są to powszechnie stosowane rozwiązania przypadku studiów pierwszego stopnia. Jednak terminarz podany na stronie internetowej odbiega od zapisów zawartych w uchwale.

Ankieta oceniająca, którą studenci wypełniają w systemie USOS, zawiera typowe pytania, ale nie obejmuje kwestii dotyczących dostępu do informacji, oceny funkcjonowania dziekanatu oraz dostępnej infrastruktury. Z przedstawionych raportów rocznych wynika, że zwrotność ankiet często nie przekracza 10%. Na Wydziale funkcjonuje system hospitacji, każdy nauczyciel podlega ocenie w danym roku akademickim, w związku z tym, że oceny są jednoznacznie pozytywne taka intensywność hospitacji nie znajduje żadnego uzasadnienia.

Na Wydziale funkcjonuje nie w pełni formalne opiniowanie programów kształcenia przez interesariuszy zewnętrznych.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Zalecenia

Zaleca się

1. wdrożenie działań zapewniających systematyczną ocenę realizacji programu studiów, ze szczególnym uwzględnieniem procesu dyplomowania, infrastruktury dydaktycznej, pracy dziekanatu i dostępności oraz aktualności informacji o studiach.
2. zapewnienie realnego udziału interesariuszy zewnętrznych w projektowaniu i ocenie programu studiów np. poprzez włączenie ich przedstawicieli do gremiów opracowujących program studiów i monitorujących jego realizację albo w postaci odrębnego ciała np. poprzez reaktywację działalności Rady Konsultacyjno-Doradczej.

4. Ocena dostosowania się uczelni do zaleceń o charakterze naprawczym sformułowanych w uzasadnieniu uchwały Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (w porządku wg poszczególnych zaleceń)

Nie dotyczy – jest to pierwsza ocena kierunku leśnictwo w Uniwersytecie Łódzkim.

Polska
Komisja
Akredytacyjna

www.pka.edu.pl